Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

NĂM THỨ MƯỜI SÁU — SỐ 4832 — MỖI SỐ 0$04 — NGÀY THỨ HAI 30 và THỨ BA 31 AOUT 1926

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

GIÁ MUA BÁO

	1 năm	6 tháng	3 tháng	1 tháng
Bắc-kỳ, Trung-kỳ, Ai-lao, Nam-kỳ, Pháp-quốc và các Thuộc-địa Pháp	8$00	4$00	2$60	1$00
Ngoại-quốc	9.00	4.50	2.25	
Các làng và các công-sở	14.00	7.00	3.50	
	10.00	5.00	2.50	

Han mua báo cứ kể từ ngày 1er hoặc ngày 16 mỗi tháng.
Các ngài mua báo xin gửi trả cho tiền trước.

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNGBẮCTÂNVĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

PUBLICITÉ
Tarifs spéciaux suivant catégories d'entreprises ou de produits.
Prix moyens, dernière page :
Une seule insertion . . . . . : 0$30 le c/m
Contrat annuel
Par centimètre et par insertion. 0$18 le c/m
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
Petites annonces classées. . . . 0$20 la ligne

Nên có một tờ báo cho đàn bà con gái đọc

Vào khoảng mươi mười lăm năm nay, nữ-giới nước ta, nhờ lúc vận-hội đã mở mang, chính phủ lại rất săn sóc đến việc giáo-dục con gái, trường nữ-học mở ra một ngày một rộng, số học-trò theo học cũng một ngày một nhiều, về đường học-vấn và về đường tri-thức nữ-giới ta bây giờ vi với nữ-giới ta xưa kia, xem chừng cũng đã có tiến-bộ. Đã có người tốt-nghiệp trường sư-phạm, có người tốt-nghiệp trường cao-đẳng tiểu học, lại có người có chí khí có tư-chất, đã theo học ở các trường Cao-đẳng Đông-dương và trường trung-học Pháp. Cũng đã nhiều người được bổ dụng và có chức chưởng, đủ sức gánh vác nổi việc trong xã-hội, chẳng thua kém gì đàn-ông. Những người mình ở vào thế-kỷ hai mươi này, kiến văn đã có phần rộng rãi, tư-tưởng cũng có chút mở mang, lòng người dương khuynh hướng về đường duy-tân, lẽ giáo cũ và phong hóa cũ mấy nghìn năm, đã cho là trần hủ là bỏ buộc mà dần dần muốn phá tan đi. Ở vào cái buổi tân cựu giao thời này, người ta ý hướng thường hay thiên lệch, cứ động thường hay sai lầm, mới chẳng ra mới, cũ chẳng ra cũ, thật là ngang mất chương tai, thật có nhiều điều hư hại đến nền phong hóa ở trong xã-hội. Phong hóa mới chưa hấp thụ được bao nhiêu, mà nền nếp cũ đã phá tan đi mất cả. Nếu cứ như thế này mãi, thì ngọn nước chảy xuôi, còn chưa biết đến đâu là cùng cực. Những người có lòng nghĩ đến thế đạo nhân tâm, thường lấy làm đau đớn xót xa, muốn hết sức tìm phương bổ cứu. Cứ theo cái ý kiến thiển cận của tôi, thì bài thuốc đối bệnh của đàn-bà con gái nước ta bây giờ không gì bằng sự đức dục. Muốn cho đạt cái mục-đích ấy thì nên có một tờ báo riêng cho con gái đàn bà.

Cái địa-vị của người đàn-bà ở trong nhà, đối với chồng thì là nội-tướng, đối với con thì là chủ mẫu, cái trách-nhiệm qui báu của người đàn-bà, là phải giúp đỡ chồng, dạy nuôi con, trông nom bếp nước, quản đốc tì bộc, thu vén xếp đặt cho nhà cửa có ngăn nắp; gia-đình hưng thịnh hay là suy đồi, xum họp hay là lìa tan, đều cốt ở người đàn-bà cả, ấy là chưa kể những người có tài linh lợi hoạt bát, biết đường buôn bán để tranh mối lợi quyền. Lại ở buổi này, chân lý đã phát minh, đàn-bà cũng chiếm một số nửa người ở trong xã-hội, thì cũng phải lo đóng góp phần mình với quốc-dân. Vậy sự rèn đúc lấy đàn-bà con gái, ở xã-hội ta bây giờ, thật là một việc rất quan trọng và rất cần thiết, tưởng ai cũng đều công nhận như thế cả, mà muốn rèn đúc lấy bạn nữ lưu sau này, không đến nỗi vì trí-thức không đủ mở mang, thành ra ít ỏi nhứt nhát không hiểu được và không hết được cái bổn-phận của mình đối với đồng-bào tổ-quốc, như phần nhiều bạn nữ-lưu của ta xưa kia; lại không đến nỗi hiểu lầm chữ bình quyền, chữ tự-do, thành ra phóng đãng hư hoang, quăng bỏ mất cái trách-nhiệm của mình ở trong gia-đình, mà lại phá tan mất cả cái nền nếp cũ của đàn bà ở trong xã-hội, như phần nhiều bạn nữ-lưu của ta bây giờ. nhờ về sự giáo-dục ở nhà trường cũng chưa đủ, tất phải nhờ có tờ báo để trao đổi ý kiến lẫn cho nhau. Hiện nay những người có trí-thức, có tư-tưởng lại có lòng nhiệt thành muốn duy trì nền phong-hóa ở nước ta, cũng thường tỏ bày ý kiến ở trên các báo chương. Chỉ tiếc rằng những bài ý nghĩa rộng xa, ngôn luận chính đáng, thật có bổ ích cho sự rèn đúc nữ-lưu, thì tản mạn ra mỗi nơi một bài, người đọc thường hay bỏ sót mà ít để ý đến. Tưởng nên theo gương các nước văn-minh ở phương Tây, nghề gì có báo riêng nghề ấy, lại theo gương ngay nước Tàu bây giờ, như Phụ-nữ tạp chí, và Phụ-nhân thường-thức vân vân, mà tổ chức ra một tờ báo riêng, chuyên cho con gái đàn bà đọc. Nữ-giới nước ta bấy giờ, người thông tây-học tưởng cũng đã nhiều, người tưởng nho học tưởng cũng còn có, đều là người có đủ tư-cách chủ trương một tờ báo (nay như Nữ-công học-hội ở Huế đã thành lập, đã sẵn có cơ-sở, lại những bà hội viên, nhiều người có học thức, có tư-tưởng, nếu muốn đứng ra một tờ báo, tưởng cũng là một việc dễ hơn và có lợi-ích hơn), miễn là người có vị-vọng, có thế lực, lại có tư-tưởng, có nhiệt-thành đứng lên hô hào tổ-chức, tất là nhiều người hoan nghênh, mà sự thành lập tưởng cũng không đến nỗi khó khăn cho lắm; đến khi đã thành lập rồi, tất là nhiều người mua, nhiều người đọc, tờ báo chắc cũng mong duy trì được lâu, mà công-hiệu chắc cũng không nhỏ, đó là những điều có thể đoán trước được.

(Còn nữa)

H. T. B.

Việc Thế-giới

(ĐIỆN TÍN)

Ngày 27 Août 1926

Việc nước Pháp

Tại tòa nội các

Ngày nào tòa nội-các cũng họp. Quan Albert-Sarraut, tổng-trưởng bộ nội-vụ có nói khi nào cái chương-trình kiểm nước và cái chương-trình tổ-chức thuộc địa ấn định xong, thì ngài sẽ tuyên-bố kết-quả việc nghị-luận ở tòa nội-các.

Việc hàng không ở thuộc địa

Quan-báo công-bố bản lệnh bắt các miền chung quanh các trường bay ở Trung-kỳ, Nam-kỳ, Ai-lao, và Cao-miên phải chịu cai quyền định thuộc đối với các trường bay ấy.

Việc tàu Lotus

Thầy-thủ tàu *Lotus* của hãng Messageris Maritimes hiện ở Marseille nói hễ viên trưởng-tàu bị cáo quan Thổ-nhĩ-kỳ bắt không được tha, thì họ không xuống tàu. Viên trưởng tàu bị bắt về việc phạm giao-ước quốc tế trong khi tàu Lotus đụng nhau với một chiếc tàu Thổ.

M. Briand đã kịp hạ lệnh cho quan đại-sứ Pháp ở nước Thổ điều-đình với chánh-phủ Thổ Hành-khanh đi tàu *Lotus*, để phân-phát cho các tàu khác đi miền Đông-phương.

Một trái khoán

Một bản lệnh sắc phép quan tổng-trưởng bộ tài-chánh phát hành một trái khoán 50 triệu 7 °/. hoàn dần.

Việc nước Anh

M. Churchill, và các đại-biểu thợ-mỏ hội-nghị với nhau không có kết-quả gì cả; chánh-phủ không đổi ý về việc trợ-cấp, hiện nay không định đến bao giờ thì lại hội-kiến.

Việc nước Hy-lạp

Tòa nội-các do M. Corzylis chấp-tọa là một tòa nội-các những nhà chuyên-môn. Việc bầu-cử định đến ngày 24 octobre.

Việc nước Nga

Hội-đồng kinh-tế ở Ukraine công-bố rằng tình-thế kinh-tế rất tốt. Lúa mì bội-thu, và hóa giá giảm xuống, sẽ có ảnh hưởng đến việc xuất-cảng.

Việc nước Hoa-kỳ

M. Myron Herrick, đại-sứ Hoa-kỳ ở Paris đã điều-đình rồng với M. Kellog về việc ưng-chuẩn bản giao-ước Mellon Berenger.

Phi-hành-gia Fonck toan đến tháng septembre mới bay qua Đại-tây-dương.

M. Harriman đã điều-đình với chánh-phủ Xô-viết một bản giao-ước về việc đặt đường hàng-hải từ nước Nga đến Hoa-kỳ.

Việc đất Tanger

Báo *El debate* có đăng một bài nói về cái lý thuyết của Tây ban-nha về việc đất Tanger. Bài ấy nói: nước Tây-ban-nha nói đến sự vẫn-đề hội-viên thường-trực ở hội Vạn-quốc; và vẫn-đề đất Tanger tưởng cũng chẳng có gì đáng lạ. Cứ như cái đi-vãng cái lịch-sử của nước Tây-ban-nha, thì cho Tây-ban-nha một chân hội-viên vĩnh-viễn thực là chính-đáng lắm. Báo ấy lại nói nếu Tây-ban-nha không được một chân hội-viên vĩnh-viễn, thì nước Tây-ban-nha ở hội Vạn quốc làm gì.

Nếu đất Tanger giao về quyền bảo hộ Tây-ban-nha, hay là liệt-quốc ủy quyền cho nước Tây-ban-nha, thì Tây ban-nha sẽ thay đổi các khoản thành-lập tại hội Vạn-quốc. Nhưng cái vấn-đề Tanger phải giải-quyết trước khi hội Vạn-quốc họp hội-đồng, và các nước nên hứa với nước Tây-ban-nha những lời chắc chắn hơn.

Dư luận Pháp và dư-luận Anh thì cho là cái vấn-đề Tanger lần mới giải quyết được.

Việc nước Thổ

Tòa án đã tuyên án về việc ám-hại Mustapha Kémal Pacha. Bốn người bị tử án tại giáo.

Việc nước Đức

Chánh-phủ nước Đức định đệ tòa án liệt-quốc xét việc phân-tranh với Ba-lan về việc sung công các xưởng Chorzow.

Việc nước Nhật

Hầu tước Yarasuda Tokugawa, nguyên tổng-thống hội Hoa-thịnh-đốn và bác-sĩ Shimazono khởi-hành ở Tokio cuối tháng septembre đi du-lịch bốn tháng ở Đông-dương, Xiêm-la, và các đảo La Sonde.

Ngày 15 septembre M. Segawa, thống-quỹ công-ty xe-điện ở Tokio sẽ đi đường hỏa-xa Transibérien đi Paris. Ông định đến Paris, nhân giá tiền francs hạ, để cứu việc mua lại cổ-phần, và đặt các cổ-phần bằng livres Sterlings.

Việc ở Diễn-điện

Ở Diễn-điện mới tìm được mỏ sắt quặng không có lẫn diêm. Người ta nói mỏ ấy nhiều sắt nhất thế-giới.

(Indopacifi)

Việc Trung-hoa

Ngày 24 Août 1926

Trương-tác giết năm người lái buôn tiền

Vì giấy bạc Phụng-thiên bỗng dưng hạ giá nên Trương-tác-Lâm hạ lệnh cho bắt giam 10 người lái buôn tiền, đến trưa ngày 19 août thì đem hành chết năm người. Việc ấy thương-dân rất là căm tức, kẻ có thêm giá đều bỏ chạy ra ở Đại-liên cả.

Vấn-đề nội-các

Vì tòa nội-các quyền-nhiếp của Đỗ-tỉnh-Khuê lém tỉ lực nên đã tuyên bố từ-chức. Vì vậy các tay quyền thế tranh nhau vận-động. Vương-sưng-Huệ thì vận-động phái Trực-lệ, Lương-sĩ-Gi và Diện vân-Bằng thì vận-động phái Phụng-thiên.

Đường-kế-Nghiêu đã mang quân vào Quảng-tây

Đường-kế-Nghiêu ở Vân-nam đã y theo kế hoạch Ngô bội-Phu, hiện đã cật quân vào hữu giới Quảng-tây. Mấy hôm nữa sẽ có đại chiến.

Cái cớ quân Phùng bị thua

Quân Phùng-ngọc-Tường đến nỗi bị thua phải bỏ miền tây bắc, cái nguyên nhân lớn là vì thiếu thốn không lợi, vì luôn mấy hôm giới đồ mưa to gió lớn, làm cho các cầu bị gãy và đường sá bị đứt nhiều, nên sự vận tải khí giới và lương thực bị nghẽn cả.

Trần-quýnh-Minh với Ngô-bội-Phu

Trần-quýnh-Minh có điện cho Ngô-bội-Phu xin giảng cho mang thọ và khi-giới để được ở Hải phòng tiện việc đánh Quảng-châu.

(Dịch báo Tàu)

Ngày 26 août 1926

Việc chiến tranh

Quốc-dân-quân vẫn tiến trong tỉnh Hồ-bắc, và đã đánh được Ngô-châu. Tôn-truyền-Phương nhờ viện-quân đến đường cùng giới Giang-tây.

Tôn-truyền-Phương định thiết quân-luật kể từ đầu tháng septembre trước hết trừ việc cổ võ chủ-nghĩa cộng-sản ở Thượng-hải, và ở các miền gần đấy.

Việc ở Quảng-châu

Chánh-phủ Quảng-châu muốn phản kháng bài diễn-văn mới rồi của quan Toàn-quyền Hương-cảng, và chứng cho nhân-dân biết rằng mình tán-thành việc đình-công, và việc đã chế, có tuyên-cáo rằng, ngày thứ bảy sẽ tổ chức một cuộc đại biểu-tình. Cuộc biểu tình ấy sẽ có tất cả các hội thợ thuyền buôn bán, nhà quê và học-sinh.

Cái nạn tàu bỏ

Tàu *Sandowken* của nước Na-uy khởi-hành ở Quảng-châu ngày hôm thứ bảy 21 Août đi Sán-đầu bị 40 tên cướp đi lẫn vơi hành-khách bắt mà đem đến *Bias Bay*. Bỏ hành-lý, một trăm hành-khách và thầy-thủ bị chúng bắt đem cả xuống mấy cái đò đã dự-bị sẵn.

(Indopacifi)

Giải đáp những điều pháp-luật

LỜI HỎI. — Mấy năm trước tôi có lấy một người vợ bé, người ấy đã sinh được một đứa con lên 3 tuổi. Nay nó trốn đi mà lại đem cả đứa con đi. Nhưng khi lấy nó không có cưới xin, mà cũng không vào sổ giá thú ở làng. Như vậy tôi phải làm thế nào mà bắt được đứa con ấy, xin nhờ quí-báo làm ơn chỉ bảo cho.

LỜI ĐÁP. — Đứa con ấy cũng coi như là đứa con ngoại tình, nếu ông có công nhận [illegible] thì mới đòi được. Nhưng phải phân biệt hai trường-hợp sau này:

1· Nếu đứa trẻ ấy lúc sinh ra không vào sổ hộ-tịch thì nay ông phải chiếu theo điều 38 trong bộ Dân-luật An-nam ở Bắc-kỳ xin với kỳ hào làng sở-tại đứa bé ấy đã sinh trước đó người ta trình với quan địa-phương (phủ, huyện hay châu) hoặc trình thẳng với quan Công sứ cũng được. Bấy giờ quan sở tại sẽ cho điền tra để làm lời trình quan chánh tòa án để nhờ sắp xem tòa án có cho phép ngài có hộ-tịch được vào sổ chậm trễ như thế không. Tuy cho như trường-hợp ấy thì người vợ bé ông không có tên trong sổ khai-sinh, bấy giờ ông có thể nhận đứa bé con mà bắt lấy nó được.

2· Nếu đứa bé lúc sinh ra có vào sổ hộ-tịch mà tên cha mẹ nó không biên thì nay ông chỉ việc đến người thủ-bộ tịch mà công nhận nó là con chiếu như điều 23 và 24 trong bộ Dân-luật An-nam ở Bắc-kỳ. Sự khai nhận là con ấy sẽ biên vào bên dia tờ giấy khai sinh. Nếu người mẹ không nhận là con thì ông có thể bắt đứa bé ấy được. Song nếu người mẹ có nhận nó là con thì phải [illegible] ấy đã khai nhận là người được nuôi giữ đứa bé ấy.

Ph. h.-L.

Tin Saigon

Ngày 26 Août 1926

Tại hội-đồng quản-hạt

Tại kỳ hội-đồng quản hạt ngày 26 M. Le Fol quyền thống-đốc Nam-kỳ, có nói rằng mà về hội-đồng quản hạt không mất cái nào cả, và việc ấy các ông hội-viên có thể kiểm soát được. Hội-đồng không nhận lại những lời khảng-cáo quan thống-đốc Cognacq và việc ấy tòa án đã xét đến. Cứ như các tin tức nhận được, thì việc ấy chẳng qua chỉ là việc sai lầm về hình thức, mà về sau đã được hội đồng nam nữ, mà bỏ vô ưng cho là rồi.

(Indopacifi)

VIỆC HANOI

Thuốc-tiêu

7 giờ	26 độ
16 giờ	26 độ

Giá thóc gạo :

Gạo hạng nhất, một tạ	10$75
nhì,	10 10
ba,	9 30
Thóc hạng nhất,	5 60
Ngô	5 00

Giá bạc. — Kể từ ngày 30 Août 1926, giá bạc ở kho Nhà nước định là 19 f. 25

Thị giá quốc trái.

Ngày 17 Août 1926

3 °/.	hoàn dần	83 f. 90
3 1/2 °/.	hoàn dần	84 f. 70
4 °/.	Vĩnh viễn 1917	46 f 60
4 °/.	» 1918	45 f. 55
5 °/.	» 1920	64 f. 90
5 °/.	hoàn dần 1920	69 f. 35
4 °/.	1925	95 f. 00

Ngày 27 Août 1926

3·/.	vĩnh-viễn	49 f. 50
5·/.	1915 1916	53 f. 10

Tàu đi. — Tàu *Claude Chappe* không tới kịp Saigon vào chuyến tàu chở thư sang Pháp, vậy chỉ mang thư từ đi Tourane Qui-nhơn và Saigon mà thôi.

Chuyến thứ nhất thì bất cứ vật gì cũng tới đi đường Đáp-cầu vào ngày thứ tư 1er septembre chuyến xe hỏa số 13 hồi 12 giờ 56.

Chuyến thứ hai chỉ tải các thư từ mà thôi thì sẽ đặng xuống Haiphong hãng thấy phi cơ ở Hanoi khởi hành ngày 3 septembre hồi 15 giờ.

Tàu *Taikwa Maru* đến ngày 2 septembre hồi 12 giờ trưa, ở Haiphong sẽ chạy đi Kee-Lung, đường Canton, Baskhoi, Ho.hcw, Swatow và Amoy.

Tàu tới. — Tàu *Angkor* ở Marseille đã khởi hành sang cảy từ ngày 27 août.

Tàu *Compiègne* ở Marseille đã khởi hành sang cảy từ ngày 19 août.

Tàu *Taikwa Maru* chừng ngày 1er Septembre sẽ tới Haiphong.

Quan Toàn-quyền tại Xiêm-la. — Ngày 26 août Xiêm-hoàng đặt cơ lễ tiếp kiến. Trong buổi lễ, Xiêm-hoàng có tặng bội-tinh cho quan Toàn-quyền Đông-dương, và các quan trong phái bộ Pháp.

Buổi trưa bộ sứ thần Pháp ở Bangkok có đặt tiệc khoản đãi quan Toàn-quyền và quí phu nhân cùng các quan.

Buổi chiều phái bộ có đáp lễ các hoàng-thân.

Buổi tối tại hoàng-điện có đặt tiệc khoản đãi quan Toàn-quyền và các quan phái-bộ.

Sáng ngày 27 sau khi dẫn yết kiến tại hoàng-điện, thì tại bộ sứ thần Pháp có đặt lễ tiếp những người Pháp và dân bảo-hộ Pháp trú ngụ ở Bangkok.

Buổi trưa hoàng thân Lopaburg, tượng-thư bộ nội vụ có đặt tiệc khoản đãi quan Toàn-quyền và phái bộ. Buổi chiều phái bộ đi thăm chùa Benchamapabol ira, cùng thư viện và nhà bảo tàng.

Buổi tối quan thượng thư ngoại giao có đặt tiệc khoản đãi phái bộ.

Sau bữa cơm tối hoàng thân Damrong có đặt cuộc diễn kịch thết phái bộ, và tại tiệc ăn đêm.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chú. Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Buổi sáng ngày 28, phái bộ đi thăm các công cuộc của Pháp ở Xiêm-la.

Buổi trưa phái-bộ, và các bậc thân hào Pháp trú ngụ ở Bangkok xơi cơm tại nhà Hoàng-thân Svasi, là thân phụ hoàng-hậu.

Tin nước. — Tự nửa đêm thứ bảy tới giờ, giới lại rả rích mưa luôn, chẳng lúc nào ngớt hột, làm cho nước lại lên, công việc hàn khẩu các chỗ vỡ lại trở-ngại, dân lụt lại khốn-khổ nhem-nhuốc, các đồng lúa chỗ không vỡ đê lại bị ngập thối hết. Hại quá!

Nước sông lại lên mạnh.

Mực nước sông Hồng-hà ở Hanoi tự 6 giờ tối qua tới 6 giờ sáng nay, lên được 69 phân tây.

Chỗ vỡ Á-mỗ hiện đã làm được cái cầu bè dài được ngót trăm thước và vẫn đang làm thêm chừng mươi cái bè nữa, mỗi cái độ 6 m. để bắc lên, tính ra cái cầu ấy có thể chịu nặng nổi tới hai tấn rưỡi.

Sở Lục-lộ vẫn cho tải đá sang để lấp chỗ vỡ. Vừa rồi ông chánh kỹ sư lục-lộ Lemay và các ông kỹ-sư sở hộ-thảy có sang xem-xét các công việc hàn khẩu.

∴

Đường thuộc-địa số 1, từ km. 6 đến km. 7 và từ km. 7 đến km. 18, nước ngập độ 3, 40 phân tây.

Con đường số 6, chỗ km. 3 + 500 nước ngập độ 10 phân tây.

∴

Đường Mai-lĩnh vào Trúc-sơn (Hà-đông), đất hai chỗ, một chỗ chừng 20 m. một chỗ chừng 10 m.; phải đi đò chừng 3 km. Chỗ km. 23 nước sâu tới 50 phân tây.

∴

Đường số 2, chỗ km. 8 nước ngập tới 10 phân tây;

Đường số 65 chỗ khoảng đường thuộc-địa số 1 và số 6, nước sâu tới 3, 40 phân tây.

Đường số 66 chỗ km 4 đến km 5, nước sâu tới 4, 50 phân tây.

Đường số 67, chỗ km đến km 3, sâu tới 30 phân tây.

Đường số 70, một quãng dài chừng 1500 m. từ đường số 2 đến đò sông Hồng-hà, nước sâu tới 40 phân tây.

Khoảng đường từ đường địa số 1 tới đò sông Hồng-hà, nước sâu tới 1 m. 20.

Đường từ Đi-đen đến Hòn-lọc không đi lại được.

Đường trong tỉnh Hà-đông vì những trận mưa vừa rồi bị lụt cả. Xe ô tô không thể đi lại được.

∴

Đường từ bến đò Mai-lĩnh đến Xuân-mai, từ km 22 + 950 đến km 23 + 050 (trước sau), nước sâu tới 50 phân.

∴

Đường Hanoi — Phú-lý bị lụt từ chỗ km 6 + 500 đến km 7 + 200, sâu tới 30 phân tây. Dù vẫn đi ô-tô được, nhưng muốn cẩn thận thì ở Hanoi nên đi qua làng Bạch-mai, rồi đo đường số 67 (Giáp-lục) sang đường thuộc-địa số 1 ở chỗ km 7 × 350. Đi đường ấy cũng chóng.

∴

Đường ngã tư Sở bị ngập ở chỗ km 18 đến km 20 (vào khoảng từ sau đường thuộc-địa số 1 đến con đường thuộc địa số 6). Nước sâu từ 30 đến 35 phân tây.

Đường Cầu-giấy từ km 4 + 220 đến km 4 + 340 và từ km 5 + 020 đến km 5 + 230, nước ngập sâu từ 30 đến 40 phân tây.

Đường hàng tỉnh số 67 từ Hanoi đến đường số 65, từ km 2 + 400 đến km 2 + 670, nước ngập sâu đến 30 phân tây.

Đường hàng tỉnh số 70 từ đê hữu-ngạn sông Hồng-hà đến đường hàng tỉnh số 11, (từ km 19 đến km 20 + 500) nước ngập sâu đến 35 phân tây.

∴

Đường thuộc-địa số 1 từ cầu Đáp cầu đến Kép, xe cộ không đi lại được.

Đường hàng tỉnh số 13 từ Phả lạng thương đến Chu, không đi lại được.

Đường hàng tỉnh số 17, từ Kép đến Bí-bạ, không đi lại được.

∴

Đường thuộc địa số 7 từ Xuân-mai đến Hòa-bình khoảng từ km 42 đến km 77) nay đã đi lại được.

∴

Đường xe bò đi Phố-vị nay nước đã rút hết ở chỗ km 74 + 200 đến chỗ km 77 600 và từ km 76 đến km 78 xe đi thông đồng được rồi, nhưng phải đi chậm mỗi giờ là 4 km thôi.

∴

Đường xe-lửa đi Taanmoi chỗ km 111 xe hỏa đã đi được, bắt tiết phải đi chậm.

Các quan Công-sứ về hưu. — Chiếu theo chỉ-dụ ngày 14 août 1926 các quan cai-trị ngạch Đông-dương có tên sau này đều phải về hưu:

MM. Le Fol quan cai-trị hạng nhất kể từ ngày 17 mai 1926;

Faure quan cai-trị hạng nhất kể từ ngày 7 avril 1926;

Reydellet quan cai-trị hạng nhất kể từ ngày 25 avril 1926;

Galloís Montbrun quan cai-trị hạng ba kể từ ngày 18 mai 1926.

PHIM ẢNH TÀU!!! TRUYỆN TÀU!!!

Người Tàu đóng trò!!!

Của đại hiệu làm phim ảnh ở bên Tàu gửi sang đem chiếu tại rạp

FAMILI CINÉMA

Phố hàng Buồm Hanoi

Bắt đầu từ thứ tư 1er đến thứ sáu 3 Septembre 1926

Chương trình thứ nhất

Một chuyện ái-tình rất hay và làm trò rất vui

Muốn bán một cái nhà số 86, Bd Carreau (đường Phố-nhì). Hỏi tại Luật-sư Mourian số 40, Bd Gambetta (đường hàng Cỏ, Hanoi. 5.864

CHỈ CÓ MỘT THỨ THÔI

Thuốc đau mắt vàng rất công-hiệu mà quý-khách đã hoan nghênh bấy nay thì ở trên lọ thuốc phải có biên rõ « *COLLYRE JAUNE selon la formule du Dr Casaux* ».

Thuốc cũng vàng, giấy gián lọ cũng vàng mà giấy bọc cũng vàng, các quý khách nên đòi bằng được như thế thì mới khỏi nhầm. 3002

TRUNG BẮC HỌC HIỆU

Phố Nhà-thờ (Rue G. Lambloi) số 22. Máy nói số 150

Hiệu-trưởng: PHẠM-HUY-LỤC

Đến ngày thứ sáu 3 septembre trường học lại khai giảng như thường, nghĩa là một ngày học hai buổi: Sáng từ 7 giờ 30 đến 10 giờ 30, chiều từ 2 giờ 30 đến 5 giờ.

Học phí các lớp mỗi tháng như sau này:

Lớp đồng-ấu và dự-bị. . . . . 2 $ 50

Ba lớp trên là sơ-đẳng, trung đẳng và cao đẳng. 2, 00

Buổi tối vẫn có lớp riêng dạy những học-sinh đã có bằng Sơ-học cùng những người chưa có bằng mà sức ngang với bậc sơ-học.

Học phí mỗi tháng: 3 $ 00

Đơn xin học phải gửi đến Trung-Bắc Học-hiệu, số 22 phố Lamblo! và đính theo một lờ giấy khai-sinh.

Học trò nào không có giấy của nhà đưa đến thì học-hiệu không nhận.

Hội-đồng xét về việc võ đê. — Sáng thứ bảy vừa rồi, hồi 9 giờ, tại phủ Thống-sứ có họp một hội-đồng do quan Thống-sứ Robin chủ tọa, có quan giám đốc Grafeuil, quan đồng-lý Bouguet, quan chánh văn phòng Delsalle, các quan công-sứ Fouque, Romanetti, Pouilet-Osier, Wintrebert, Gabin, Sénélar và các quan tổng-đốc, tuần phủ các tỉnh lỵ dự nghị, để bàn về các công việc hợp long cho chỗ võ vừa rồi. Các quan công-sứ các tỉnh bị lụt có trình bày cảm-giác. Thống-sứ về mọi công việc khẩn cấp đã thi-hành để cứu-trợ cho các dân bị lụt và mọi việc còn phải làm sau thế nào.

Hội đồng bàn bạc mãi tới quá trưa mới giải tán.

Tòa án Đại-hình. — Trong các việc xét tại tòa án Đại-hình phiên ngày 20 septembre này, có xét cả các việc sau này nữa:

Ly-a-Cau, Lai-a-Thu và Pao-sy-Mui can việc ăn cắp.

Hoàng-gi Chi, Hoàng-văn-Hỷ, Hoàng-danh Say và Hoàng-văn-Khuây can việc hiếp dâm, ăn cắp, buôn người.

Châu-Kim tức Tchao-Kam, Hoa-phong-Ngô và Ho-yee-Chi can việc đem lưu hành bạc bào giả.

Lương-lư Lân và Ly-chen-Yam can việc làm giấy bạc giả.

Trong bọn Khách bị tội lỗi thì tên Khánh Hoang-gi-Chi can việc hiếp dâm giết người, buôn người, hiện hãy còn trốn chưa tìm thấy.

AI LÀ NGƯỜI BẮC KỲ CŨNG CẦN PHẢI BIẾT!

Một quyển sách có 3 đạo nghị định của quan Thống-sứ Bắc-kỳ:

1° *Ngạch thuế-thân ở Bắc-kỳ sửa đổi lại.*

2° *Việc khẩn đất ở miền trung-du và thượng-du Bắc-kỳ.*

3° *Ngạch thuế điền-thổ sửa đổi lại.*

Mỗi quyển . . . . 0 $ 15

Tiền cước thường . . 0, 05

Tiền cước Recommandé thêm 0, 10

Thư và mandat gởi cho:

M. LÊ-NGUYÊN-ÚC

61-63, Rue du Coton

HANOI

5701

Hội-chợ năm nay. — Hội-đồng trị-sự Hội-chợ Hanoi đã họp tại phòng Thương-mại ngày thứ sáu 27 août hồi 9 giờ có M. Dem[illegible] là phó hội-trưởng đến chủ tọa. Các hội-viên có mặt là: MM. Demolle, Arzlani, Le Roy des Barres, Hommel, Đỗ-Thận.

M. Crévost là quản-lý bảo-tàng-viện Maurice Long. M. Treng-Trlong là hoàng-trưởng Quảng-đông và M. Oag-boun Oai là phó hoàng-trưởng Phúc-kiến cũng đến dự hội. Hai ông hoàng đều nhận lời dự-cuộc Hội-chợ năm nay.

Trước hết ông phó hội-trưởng sám-en ông Crévost đã nhận lời vào hội-đồng quản-trị để chỉ bảo cho, sau ông tỏ lời hoan-nghênh các đại-biểu của các nhà thương mại Trung-hoa.

M. Demolle có trình Hội-đồng rằng năm ngoái vì Văn-nam có loạn nên không dự cuộc Hội-chợ được, vậy năm nay lại dự như thường.

Cả Nhật-bản năm nay cũng dự một phần lớn trong cuộc kinh-tế ấy.

Các tỉnh Bắc-kỳ năm nay cũng xin dự nhiều, chỉ ỷ là độ tổ được cái gác sắt ra như tỉnh Bắc-ninh năm ngoái thật khéo lắm.

Còn các xứ khác trong Đông-dương thì cũng vẫn dự phần như mọi năm.

Hội-đồng đã định kiểu quyển sách chữa hàng (catalogue) cho được đặc sắc để cổ động cho Hội-chợ rất là công hiệu. Còn việc làm nhà cửa thì sẽ cho khởi công ngay Năm nay ở trong Hội-chợ sẽ đặt một cái máy quay ghi chép những người vào của để lấy cho việc kiểm soát mà lại tiện cho người vào xem nữa.

Giá tiền vào cửa vẫn theo như cũ là người Tây 5 xu và người Nam 2 xu. Những ngày thứ năm và chủ-nhật nghĩa là ngày 9, 12 décembre thì được vào xem không.

CÁC NHÀ DÙNG ĐỒ ẢNH NÊN BIẾT

Vì hiệu bào chế Montès, 54 phố Paul Bert, Hanoi mua nhiều, và mua được rẻ, nên kiếm lấy lợi có thể bán được các chất Hyposulfite de Soude, Bisulfite de Soude, Sulfite de Soude, Hydroquinone, và tất cả các thứ dùng vào nghề ảnh, theo giá rất rẻ.

Viết thư mà hỏi giá.

Bắc-kỳ nhân dân đại biểu viện. — Bắc-kỳ nhân-dân đại biểu viện đã họp chiều 30 août hồi 3 giờ để bầu tân trị sự, kết quả việc bầu cử như sau này:

Nghị-trưởng: M. Nguyễn-hữu-Cự.

Phó nghị-trưởng: M. Ng.-hữu-Tiếp.

Thư-ký: M. Bùi-huy-Tín.

Phó thư-ký: M. Trần-đình-Hảo.

Trị-sự: MM. Trần-viết-Soạn, Hà-duy-Thăng, Vũ-đăng-Minh.

Cửa-rào cũng bị lụt. — Quan Khâm-sứ Trung-kỳ vừa đệ trình quan Toàn quyền bức điện-tín của quan công-sứ Vinh ngày 25 août như sau này:

Viên đốc Cửa-rào có trình tối rằng nước lên to lạ thường từ ngày 23 août lên đến 3 thước rưỡi mà nay vẫn lên mãi. Vì những chỗ thấp nước đã ngập cả nhà nên đường thuộc-địa số 7 không đi lại được.

Lịch năm 1927 của bản quán sắp in. — Xin kính-cáo để các nhà đại công-thương cùng các tư gia xa gần biết là lịch năm 1927 của bản-quán sắp bắt đầu in, vậy ai muốn mua buôn hay mua lẻ thì xin kịp đến bản-quán mà chọn các kiểu vẽ, kẻo chậm ra thì các kiểu vẽ đẹp người ấn trọn hết mất.

Sau đây bản-quán xin thử in ngày mồng một Tết ra sang năm ra làm mẫu để các ngài xét thì đủ biết lịch của bản-quán rõ ràng tiện lợi hơn các thứ lịch khác là thế nào:

FÉVRIER

2

MERCREDI

Purification

Fête du nouvel An annam.

1er jour du 1er mois de Binh-Mão

大月正

Kiến Nhâm-dần — Sóc Bính-mão

壹初

Ngày Bính-mão Hành-Hỏa — Sóc-Bích — Trực-Mãn

KỊ: Xuyên tinh — Phạt-kỳ Ly-phất — Nghi-hàm-hôn

TIẾT NGUYÊN-ĐÁN

Công-tử nên dùng giờ Tỵ, giờ Sửu hoặc giờ Dần, Đến được thường - cát. Xuất hành nên dùng giờ Tỵ hoặc giờ Ngọ. Đi về phương Bắc thì được sinh - khí hoặc đi về phương Tây thì đến được tài thần.

Giá lịch của bản-quán bán như sau này:

Từ 50 trở lên. . . 0 $ 35 một

Từ 10 đến 50 . . . 0 40 »

Từ 1 đến 10 . . . . 0 45 »

Tiền cước. . . . . 0 25 »

Các ngài ở xa, muốn mua lẻ tưởng nên rủ nhau mua chung cho nhẹ tiền cước thì hơn.

Ai muốn hỏi gì, xin cứ viết thư về cho ông Quản-lý nhà in bản-quán như sau này:

M. Bùi xuân-Tuân

61-63, Rue du Coton, Hanoi.

Ở TAM-ĐẢO ĐÃ VỀ

Y-khoa bác-sĩ Sarrailhé

Cựu giáo sư, phó Thạc-sĩ trường Y-khoa Đông-dương

Xét nghiệm máu-mủ, đàm-rãi, phân, nước tiểu, bệnh hình hiển-vi.

Chữa bệnh ho lao, bệnh giang-mai, bệnh sốt rét, bệnh đau da dày, đau ruột, bệnh đàn-bà và bệnh trẻ con.

Tiêm bằng thứ thuốc Anh-văn, không phải đau chút nào.

Thứ bảy, thứ năm, thu bằng khám bệnh từ 6 giờ đến 6 giờ 30 chiều.

Thứ ngày chủ-nhật, còn ngày nào cũng từ 9 giờ sáng đến 12 giờ trưa, có hẹn ngày và giờ cho bệnh-nhân đến chữa.

Cấp lợp bằng cho sang đấu xảo bên Pháp. — Quan Toàn-quyền vừa ký nghị-định cho trích-ở số chi-thu Đông-dương lấy bốn suất học bổng, mỗi suất 8.400 fr. để cấp cho mấy thầy niên học sinh tu có tên sau này cho sang học bên Pháp về năm học 1926-1927.

Theo học tại trường hóa học Bordeaux

MM. Trần-trọng-Khôi, Trần-thúc-Kỳ

Theo tại trường thuộc địa Lyon

MM. Nguyễn-văn-Đối, Lê-viết Khoa.

Ai tin. — Bản quán được tin buồn rằng cụ bà thân-sinh ra ông Chu-toàn-Chữ là lục-sự tòa án độ-nhị cấp ở Bắc-ninh mới từ thế ngày hôm qua tại số 7 phố Nhà thương Kẻ-chợ Hanoi. Năm nay cụ hưởng thọ 75 tuổi. Đến hồi 7 giờ sáng ngày 31 août tức là ngày 24 tháng 7 ta này sẽ làm lễ sắt đám, an táng tại làng Bình-công-hạ Hà-đông.

Bản-quán có lời chia buồn với ông Chu-toàn-Chữ và qui-quyến.

Giấp người bị lụt. — Bản quán vừa tiếp được một cái *mandat* năm đồng của một nhà ẩn danh và một cái mười đồng của ông Trần-chật-Tân buôn bán ở Đồng-hới gửi đến giúp người bị lụt.

Bản quán có lời cảm ơn các ngài và xin gửi số bạc vào số để sau này chuyển giao cho Hội-đồng cứu tế sắp thành lập.

Người thừa-phái. — M. Lương-văn-Cận, thừa-phái chính Bắc quang (Hà-giang) được tử định.

Bình-địa ba đào. Tối thứ bảy và tối chủ nhật sau đây là ngày mồng 4, mồng 5 septembre tại rạp Cải-lương Hội-việm bảng Bạc sẽ diễn tiếp hịch « Bình-địa ba đào » của ông Azam Trần-hữu-Khải soạn để lấy tiền cứu giúp sạc dân bị lụt. Các tay tài-tử đều giúp kịch bổn đó còn là những ông đang đắm trong sự tại sắc công sở, vì nhiệt thành cứu giúp anh em trong nơi nước lửa, nên không quản công phu khó nhọc sẽ trổ hết thì hơn để hiến hầu công một cuộc mua vui vì nghĩa.

Bà con ta còn ai là không biết cái tình cảnh điêu-linh của đồng bào hiện đương chìm đắm trong nơi cát đập nông vài, bởi nên ít bữa nay đã có nhiều người ra tay hảo để cứu giúp, nào là quyên tiền, nào là dẫn hết, kẻ công thiếu chi. Tuy vậy mong một tấc lòng sửa muôn trượng đọc, chỉ là chưa toàn vào đâu, ai là kẻ có lương tâm đối với cảnh đó không phải đau lòng rơi lụy. Vậy trước sơ rằng, đến bổ mấy cửa nhà từ thiện tu sẽ lấy lòng nghĩa cảm, cổ động trong đám bà con anh em bảo nhau kẻ ít người nhiều, bớt chút tiền tài tết phí cũng đến dự cuộc cho đông, thì cái quả phúc ấy tuyệt không tả tượng đến chừng nào tày.

Trong khi buổi hát ấy tiền chi thu được bao nhiêu sẽ xin đăng lên báo chương để đồng nhân cùng lãm.

Trong khi hát không quyết tiền

ĐÁM CƯỚI NÊN ĐI Ô TÔ

Xưởng Aviat — Hanoi

Có cho thuê ô-tô lịch-sự 203 một ngày Không kể tiền xăng, và tiền dầu hay ô p. 20 một kilomètre, mà 200 km đi thượng thì 0 p. 18 một cây.

So 55

BẮC-TỐNG

Dương-gia-tướng

NGUYỄN-BỈ-MỤC dịch thuật

Khi *Triệu-phổ* còn trẻ tuổi, theo đòi việc quan, người vẫn ít học. *Tống Thái-tổ* khuyên nên đọc sách, từ đó *Triệu phổ* trong tay không lúc nào rời bỏ quyển sách, mỗi khi xong việc quan lui về nhà riêng, lại đóng cửa mà tráp, lấy bộ sách ra, một mình đọc suốt ngày.

Đến ngày hôm sau, *Triệu-phổ* ra xử-đoán việc quan, đối-đáp trơn như nước chảy. Khi đã tạ-từ rồi, người nhà mở tráp ra xem tại trong tráp chỉ thấy có một bộ *Luận-ngữ* hai mươi thiên mà thôi.

Triệu-phổ thường tâu với *Tống Thái-tổ* rằng: « Kẻ hạ-thần có một bộ *Luận-ngữ*, đã đem nửa bộ giúp đức *Thái-tổ* bình định thiên-hạ, còn nửa bộ nữa thì giúp được bệ-hạ nền cuộc thái-bình. »

Triệu-phổ làm thừa-tướng trong hai triều vua, chưa hề vì con em nhờ mình xin một việc gì riêng nào cả. Đến năm tự thế, để bảy mươi một tuổi, được tế-thoại là *Trung-hiến-công*, gia phong *Hàn-vương*.

Bấy giờ *Tống Thái-tôn* lên ngôi đã lâu, nhưng chưa lập Đông-cung hoàng thái-tử. Bọn *Phàng-trăng* dâng sớ xin lập thì *Tống Thái-tôn* nổi giận bắt đem cầy ra *Linh-sơn*. Từ đó trong ngoài không ai dám bàn đến việc ấy nữa.

Thái-vương nghe được tin ấy, một công người làm-phiền là *Vương-khâm thương-nghị* rằng:

— Phụ-hoàng ta năm nay tuổi đã cao, vẫn chưa lập Đông-cung hoàng thái-tử, mà các quan triều-thần cố sì tâu xin, cũng đều bị biếm-trật, hay là nhiều có *Bát-vương*, muốn đem thiên-hạ để trả lại chăng? Nếu phụ-hoàng ta nghĩ thế thì ta đây thật là thất vọng.

Vương-khâm nói:

— Tôi cũng trộm nghĩ như vậy. Và thánh-thượng lấy bốn điều làm trọng, tất định đem thiên-hạ trả lại cho *Bát vương*, chẳng còn hồ-nghi gì nữa. Nếu ta không nghĩ mưu từ trước thì đến khi bất lợi làm sao cho kịp!

Thái-vương hỏi:

— Nhà-ngươi có nghĩ được mưu gì để giúp ta không?

Vương-khâm nói:

— Chỉ có một cách là phải trừ bỏ *Bát-vương* đi thì việc này mới có thể xong được.

Thái-vương nói:

— Phụ-hoàng ta rất yêu *Bát-vương*, ta trừ bỏ làm sao cho nổi.

Vương-khâm nói:

— Tôi có một kế nhẳng biết điện-hạ có thuận theo hay không?

Thái-vương nói:

— Nhà ngươi hãy nói ra ta nghe.

Vương-khâm nói:

— Điện-hạ nên tìm một người thợ bạc thật khéo, gọi vào trong phủ, bảo làm một cái nậm rượu *Uyên-ương-hồ* nhưng làm hai bòng, có thể chứa được hai thứ rượu. Nếu khi tiết xuân, trăm hoa đua nở, điện-hạ cho mời *Bát vương* vào trong vườn, uống rượu thưởng-hoa. Theo lệ thường, khi sắp uống rượu, bao giờ thị-quan cũng phải nếm trước, vậy thị-quan vừa nếm rượu như thường, mà khi rót vào trong chén *Bát-vương* sẽ đưa thử rượu có chất độc. Nếu *Bát vương* uống phải, chỉ trong một lúc, sẽ phải hồn rũ chín suối, phỏng có khó khăn gì đâu.

Thái-vương nghe nói, mừng-rỡ mà bảo rằng:

— Kế ấy rất diệu! Nhưng việc không nên chậm, phải theo khẩn làm ngay.

Thái-vương liền sai người ra phía thành-tây tìm một tên thợ bạc hộ *hồ* vào trong phủ, để bảo cách làm cái nậm rượu *Uyên-ương hồ*. Cách trong mấy ngày, người thợ bạc làm xong cái nậm rượu, đệ dâng *Thái-vương*. *Thái-vương* cầm xem thì thật là tinh xảo, không ai có thể biết được.

Thái-vương lại hỏi *Vương-khâm* rằng:

— Cái nậm rượu đã làm xong rồi, để bao giờ thì dùng đến?

Vương khâm nói:

— Xin điện-hạ hãy giết người thợ bạc ấy trước, để cho mất miệng, chẳng ai biết mà nói ra.

Thái-vương khen phải, liền đánh thuốc độc cho người thợ bạc, người thợ bạc chết ngay. *Thái-vương* sai đem thi-thể người thợ bạc quăng xuống dưới giếng ở trong vườn hoa.

Vương-khâm nói với *Thái-vương* rằng:

— Điện-hạ nên viết thư mời *Bát-vương* lại, đến ngày vườn mai thì sang uống rượu.

Thái-vương liền sai một quan mang thư sang mời *Bát-vương*. Bức thư như sau này:

« Bữa lâu nay em là Nguyên-khẩn « nhớ không được cùng anh họp mặt, « nay nhân tiết xuân hoa-lan, trăm « hoa đua nở, lại gặp lúc trăm đình « nhàn-hạ, đám xin mời anh quá bộ « sang chốn vườn hoa nông chén « rượu nhạt, trước là để tâm lòng « khát ngưỡng của em, sau là ngoạn-« thưởng cảnh xuân một thể ».

Bát-vương tiếp được thư, tức thì nhận lời. Nói-quan về báo với *Thái-vương*. *Thái vương* truyền cho đầu bếp sửa-soạn sẵn vàng để ngày hôm sau đợi tiệc. Ngày hôm sau, *Bát-vương* đáng hẹn đến, *Thái vương* ra nghênh tiếp, mời vào trong nhà, hai người cùng nhau trò chuyện rất vui-vẻ.

Sau *Thái vương* dùng dây đưa cho ai biết mà nói ra.

Thái-vương khen phải, liền đánh thuốc độc cho người thợ bạc, người thợ bạc chết ngay. *Thái-vương* sai đem thi-thể người thợ bạc quăng xuống dưới giếng ở trong vườn hoa.

Vương-khâm nói với *Thái-vương* rằng:

— Điện-hạ nên viết thư mời *Bát-vương* lại, đến ngày vườn mai thì sang uống rượu.

Thái-vương liền sai một quan mang thư sang mời *Bát-vương*. Bức thư như sau này:

« Bữa lâu nay em là Nguyên-khẩn « nhớ không được cùng anh họp mặt, « nay nhân tiết xuân hoa-lan, trăm « hoa đua nở, lại gặp lúc trăm đình « nhàn-hạ, đám xin mời anh quá bộ « sang chốn vườn hoa nông chén « rượu nhạt, trước là để tâm lòng « khát ngưỡng của em, sau là ngoạn-« thưởng cảnh xuân một thể ».

Bát-vương tiếp được thư, tức thì nhận lời. Nói-quan về báo với *Thái-vương*. *Thái vương* truyền cho đầu bếp sửa-soạn sẵn vàng để ngày hôm sau đợi tiệc. Ngày hôm sau, *Bát-vương* đáng hẹn đến, *Thái vương* ra nghênh tiếp, mời vào trong nhà, hai người cùng nhau trò chuyện rất vui-vẻ.

Sau *Thái vương* dùng dây đưa cho ai biết mà nói ra.

Thái-vương khen phải, liền đánh thuốc độc cho người thợ bạc, người thợ bạc chết ngay. *Thái-vương* sai đem thi-thể người thợ bạc quăng xuống dưới giếng ở trong vườn hoa.

Vương-khâm nói với *Thái-vương* rằng:

— Điện-hạ nên viết thư mời *Bát-vương* lại, đến ngày vườn mai thì sang uống rượu.

Thái-vương liền sai một quan mang thư sang mời *Bát-vương*. Bức thư như sau này:

« Bữa lâu nay em là Nguyên-khẩn « nhớ không được cùng anh họp mặt, « nay nhân tiết xuân hoa-lan, trăm « hoa đua nở, lại gặp lúc trăm đình « nhàn-hạ, đám xin mời anh quá bộ « sang chốn vườn hoa nông chén « rượu nhạt, trước là để tâm lòng

---

= Nếu không uống nhiều được nữa thì cũng hãy xin gượng uống mấy chén cho vui.

Hồi lâu, đầu bếp bày các đồ thực-phẩm *Thái-vương* truyền cho thị-quan rót rượu. Thị-quan vâng lệnh nâng nậm rượu, lại rót cái nậm *Uyên-ương-hồ* rót một chén rượu đặt ở trước mặt *Bát-vương*. Không ngờ thứ rượu có chất độc rót vào chén vàng, hơi độc bốc lên ngào-ngạt.

Bát-vương vẫn người yếu sức, ngửi thấy hơi rượu, đã lấy làm khó chịu. Bỗng đâu có một trận cuồng-phong cuốn đến, làm cho chén rượu đổ lắt xuống đất, tràng thấy chết đến lông-lánh, của người đứng hầu xung quanh, đều có ý lo sợ.

Bát-vương cho rằng *Thái-vương*, tất đang dạy ra về. *Thái-vương* thấy việc không thành, rất lấy làm hối-hận. *Vương-khâm* nói:

— Điện-hạ chớ phiền muộn! Tôi chắc rằng *Bát-vương* không ngờ, cho nên không lấy làm lạ, ắt là tại cơ hãy mưu khác.

Tả có *Thái-vương* vẫn có ý buồn rầu không vui.

Còn nữa

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chú Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Les misérables

DE VICTOR HUGO

(Suite)

— Finirons-nous ! cria Javert furieux. Je ne suis pas ici pour entendre des raisons. Économisons tout ça. La garde est en bas. Marchons tout de suite, ou les poucettes !

Il y avait dans un coin de la chambre un vieux lit en fer en assez mauvais état qui servait de lit de camp aux sœurs quand elles veillaient. Jean Valjean alla à ce lit, disloqua en un clin d'œil le chevet déjà fort délabré chose facile à des muscles comme les siens, saisit à poigne-main la maîtresse-tringle, et considéra Javert. Javert recula vers la porte.

Jean Valjean, sa barre de fer au poing, marcha lentement vers le lit de Fantine. Quand il y fut parvenu, il se retourna, et dit à Javert d'une voix qu'on entendait à peine :

— Je ne vous conseille pas de me déranger en ce moment.

Ce qui est certain, c'est que Javert trembla.

Il eut l'idée d'aller appeler la garde, mais Jean Valjean pouvait profiter de cette minute pour s'évader. Il resta donc, saisit sa canne par le petit bout, et s'adossa au chambranle de la porte sans quitter du regard Jean Valjean.

Jean Valjean posa son coude sur la pompe du chevet du lit et son front sur sa main, et se mit à contempler Fantine immobile et étendue. Il demeura ainsi, absorbé, muet, et ne songeant évidemment plus à aucune chose de cette vie. Il n'y avait plus rien sur son visage et dans son attitude qu'une inexprimable pitié. Après quelques instants de cette rêverie, il se pencha vers Fantine et lui parla à voix basse.

Que lui dit il ? Que pouvait dire cet homme qui était réprouvé à cette femme qui était morte ? Qu'était-ce que ces paroles ? Personne sur la terre ne les a entendues. La morte les entendit-elle ? Il y a des illusions touchantes qui sont peut-être des réalités sublimes. Ce qui est hors de doute, c'est que la sœur Simplice, unique témoin de la chose qui se passait, a souvent raconté qu'au moment où Jean Valjean parla à l'oreille de Fantine, elle vit distinctement poindre un ineffable sourire sur ces lèvres pâles et dans ces prunelles vagues, pleines de l'étonnement du tombeau.

Jean Valjean prit dans ses deux mains la tête de Fantine et l'arrangea sur l'oreiller comme une mère eût fait pour son enfant, il lui rattacha le cordon de sa chemise et rentra ses cheveux sous son bonnet. Cela fait, il lui ferma les yeux.

La face de Fantine en cet instant semblait étrangement éclairée.

La mort, c'est l'entrée dans la grande lueur.

La main de Fantine pendait hors du lit Jean Valjean s'agenouilla devant cette main, la souleva doucement, et la baisa.

Puis il se redressa, et, se tournant vers Javert :

— Maintenant, dit-il, je suis à vous.

V

Tombeau convenable

Javert déposa Jean Valjean à la prison de la ville.

L'arrestation de M. Madeleine produisit à Montreuil-sur-mer une sensation, ou pour mieux dire une commotion extraordinaire. Nous sommes triste de ne pouvoir dissimuler que sur ce seul mot : *c'était un galérien*, tout le monde à peu près l'abandonna. En moins de deux heures tout le bien qu'il avait fait fut oublié, et ce ne fut plus « qu'un galérien » Il est juste de dire qu'on ne connaissait pas encore les détails de l'événement d'Arras. Toute la journée on entendait dans toutes les parties de la ville des conversations comme celle-ci :

— Vous ne savez pas ? c'était un forçat libéré ! — Qui ça ? -- Le maire. -- Bah ! M. Madeleine ? -- Qui. — Vraiment ? -- Il ne s'appelait pas Madeleine, il a un affreux nom, Béjean, Bojean, Boujean. -- Ah, mon Dieu ! — Il est arrêté. -- Arrêté ! — En prison à la prison de la ville, en attendant qu'on le transfère. -- Qu'on le transfère ! On va le transférer ! Où va-t-on le transférer ? -- Il va passer aux assises pour un vol de grand chemin qu'il a fait autrefois. -- Eh bien ! je m'en doutais. Cet homme était trop bon, trop parfait, trop confit. Il refusait la croix, il donnait des sous à tous les petits drôles qu'il rencontrait. J'ai toujours pensé qu'il y avait là-dessous quelque mauvaise histoire.

« Les salons » surtout abondèrent dans ce sens.

Une vieille dame, abonnée au *Drapeau blanc*, fit cette réflexion dont il est presque impossible de sonder la profondeur ;

— Je n'en suis pas fâchée. Cela apprendra aux buonapartistes !

C'est ainsi que ce fantôme qui s'était appelé M. Madeleine se dissipa à Montreuil-sur-mer. Trois ou quatre personnes seulement dans toute la ville restèrent fidèles à cette mémoire. La vieille portière qui l'avait servi fut du nombre.

(A suivre)

Những kẻ khốn-nạn

XH-hội tiểu-thuyết, của ông Victor Hugo
NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch.

(Tiếp theo)

Javert nổi khùng lên mà thét rằng:

— Thế nào, đã xong chưa? Tao không có đến đây để mà nghe lý-sự đâu. Ấu là làm thế nào cho chóng thì hơn. Tao có đem lính đi theo đuổi kia. Đi ngay, chậm thì tao đã có xiềng buộc tay đây.

Ở một bên góc phòng, có một bộ giường sắt cũ đã nát rồi, các bà mụ đêm phải canh người bệnh thường dùng làm chỗ ngả mình đêm hôm cho đỡ mỏi. *Jean Valjean* lại chỗ cái giường ấy, chỉ trong chớp mắt tháo được cái nẹp đầu giường ra, nguyên nó cũng đã long rồi, mà tay ông lại khỏe lắm, ông bèn vớ lấy cái nẹp to nhất, rồi ông trợn mắt nhìn *Javert*. *Javert* lui ra phía cửa.

Jean Valjean tay vẫn cầm cái nẹp sắt, từ-từ đi đến chỗ giường *Fantine*. Khi đến nơi rồi, ông quay trở lại mà khẽ bảo *Javert* rằng:

— Đương lúc này thì tôi không khuyến anh lại quấy tôi.

Có một điều chắc hẳn, là *Javert* lúc ấy sợ run.

Anh ta cũng đã toan ra gọi bọn lính vào cứu-bộ, nhưng lại sợ *Jean Valjean* thừa cơ mà trốn đi mất. Anh ta bèn ở lại, tay nắm lấy đầu nhỏ cái gay của mình, rồi tựa vào cái khung cửa mà nhìn *Jean Valjean* không dám sểnh mắt.

Jean Valjean tựa khủu-tay vào cái núm đồng đầu giường, bàn tay thì bưng lấy trán, mà nhìn *Fantine* lúc ấy đã nằm yên thẳng cẳng. Ông đứng như thế, bao nhiêu tâm-trí nghĩ cả vào đó, miệng ngậm như câm, không nghĩ gì đến việc đương-gian này nữa. Trong bộ mặt, trong dáng-điệu ông duy chỉ còn có một vẻ thương xót không sao nói xiết. Khi ông ngẩm đã hồi lâu như thế rồi, ông ghé xuống bên tai nàng mà nói nhỏ cái gì không ai biết.

Ông nói những gì với nàng? Người đàn-ông khốn-khổ đó nói với người đàn-bà chết rồi đó, thì phỏng còn nói được những câu gì? Ở dương-gian này thì không có ai là nghe được câu. Còn người chết kia thì có nghe được chăng? Ở đời có nhiều cái ảo-tưởng thật đáng động-lòng, mà có lẽ nó là những sự thật rất cao-xa. Duy có một điều không thể ngờ được, là bà *xơ Simplice*, khi ấy có một mình bà làm chứng cái việc ấy, về sau bà thường kể chuyện lại với người ta rằng, lúc *Jean Valjean* ghé vào tai *Fantine* mà nói thầm, thì quả-thị bà đã nom thấy cặp môi nhợt mà còn cười, hai cái đồng-tử trợn mà còn hớn-hở.

Jean Valjean dùng hai tay ôm lấy cái đầu nàng mà sẽ để cho trúng giữa cái gối; ông lại thất lại cho nàng cái dải áo lót mình cho kín ngực áo lại, tóc nàng thì ông thu cho gọn vào trong cái mũ. Đoạn rồi ông vuốt mắt cho nàng tử-tế.

Cái vẻ mặt *Fantine* trong lúc ấy thật là lồng-lộng như có ánh sáng chiếu vào.

Chết tức là vào trong một cảnh đại quang-minh vậy.

Một tay nàng bỏ thõng ra ngoài giường, *Jean Valjean* quì gối xuống, sẽ nàng tay lên mà hôn.

Hôn xong ông đứng dậy, quay về phía *Javert* mà rằng:

— Bây giờ thì tôi xin đi theo anh.

V

Chỗ chôn xứng-đáng

Javert giải *Jean Valjean* đến kì tại nhà ngục bản-thị.

Cái việc bắt ông *Madeleine* thật là một việc xử nhân cảm-động trong cả một xã *Montreuil-sur-mer*, nói cho thật đúng thì là một việc quái-lạ, khiến cho ai nấy phải rụng-rời hoảng-hốt. Trước-giả ngao-ngán buồn-rầu mà kể tinh thật rằng, khi người bản-thị nghe nói ông nguyên trước là một đứa trọng-phạm đã đi đày, thì ai nấy cũng bỏ ông hầu hết cả. Chỉ trong non hai tiếng đồng-hồ, bao nhiêu công-đức của ông, người đồng-thành đã quên đi hết, cái cảm-tình chung đối với ông chỉ còn là cái cảm-tình đối với một thằng tù có tội gian ác mà thôi. Nhưng nói cho phải thì chưa ai biết hết những tin tức về việc xử án tại *Arras*. Cả ngày hôm ấy, trong khắp một thành, đâu đâu cũng chỉ nghe thấy những câu chuyện, như những câu sau này:

— Ông không biết à? Thằng tù đã đi đày ngày trước đó! — Ai vậy? — Thị-trưởng ấy mà. — Có đâu! Ông *Madeleine* ư? — Phải — Thật ư? Tên nó có phải là *Madeleine* đâu, tên nó là cái gì nghe mà ghê-gớm. *Béjean, Bojean*, hay là *Boujean*. — Trời ơi, có lẽ đâu! — Nó phải bắt rồi. — Phải bắt! — Phải bắt giam tại nhà ngục bản-thị rồi giải đi sau. — Rồi giải đi sau! giải đi à! giải đi đâu? — Nó phải lên tòa đại-hình xét hỏi về một tội cướp đường ngày trước. — Nếu vậy! tôi đoán không sai. Người ấy nhân-đức quá, hoàn-toàn quá, làm ra mặt đạo-đức quá. Nhà-nước cho mẻ-đay đỏ không chịu nhận, gặp con-nít nào cũng cho xu. Tôi vẫn đoán người như thế tất nhiên trong lý-lịch có việc gì gian-ác.

Nhất là các chốn đài-các lịch-sự thì câu đàm-đạo lại hay khuynh về nghĩa ấy.

Có một bà già, mua đồng-niên báo « *Cờ-trắng* » nhân nói về chuyện này có bình phẩm một câu, nghĩa-lý sâu-sắc quá không sao nói xiết được. Bà bình-phẩm rằng:

— Sự ra như vậy tôi cũng không phiền. Có thể những kẻ theo *Bưa-na-bạt* (dế-chính) mới mở mắt ra.

Cái bóng người, khi trước có tên là *Madeleine* ở đất *Montreuil-surmer*, dần-dần tan ra biến mất là như thế. Duy chỉ có chừng ba, bốn người là thủ nghĩa thầy-chung với cái bóng người đó. Trong số ba, bốn người ấy, thì có mụ già canh cổng cho ông *Madeleine* ngày trước.

(Còn nữa)

Lịch-sử các quan Thứ-sử, Bố-hộ ở nước ta trong cái thời-đại thuộc về Tàu

(Tiếp theo)

Ngô Ngạn tên tự là Si-liễn làm quan thời thứ quận Kiến-bình ở nước Đông-ngô. Tài giỏi hơn người, gồm cả văn võ, lại có sức khỏe lạ thường, tay không đánh nổi con thú dữ. Lúc vua Ngô là Tôn-hạo thua phải chạy sang nhà Tấn, Ngạn cũng làm quan nhà Tấn vua Võ-đế thấy Ngạn có tài giỏi về việc binh, rất lấy làm khen và yêu dùng lắm, bổ sang làm thứ sử Giao-châu. Khi Đào-hoàng chết, Ngạn thứ quận Cửu-chân nhân dịp đấy loạn, Ngạn đem quân sang đánh, chém được tướng giặc là Triệu-chỉ, chiếm hàng các đồ đồng, quận Cửu-chân lại yên. Ngạn ở Giao-châu 20 năm, vừa có ân, vừa có uy, dành tiếng lòng lẫy, nhân dân sợ và mến, trong cõi yên vui. Vua Tấn rất quí trọng thường xuống chiếu ngợi khen cho thăng chức hàm, và tuyên dương thưởng lực mà không triệu về, vua thường nói rằng: « Ta có Ngô-ngạn ở Giao-châu, không còn ấy nay đến phương Nam nữa »

Cổ-thị tên tự là Công-trực, thay Ngô-ngạn làm thứ sử Giao-châu, tính người khoan hòa mà làm việc rất mẫn cán, lại nhân đức yêu và thương, khi Cổ-thị chết. Trăm dinh chưa bỏ người sang thay, người Giao-châu cùng lòng góa Cổ-Tham là con Cổ-thị nối cha chăn. vua Tấn được tin, cũng chiều theo ý dân, cho Cổ-tham làm thứ sử Giao-châu. khi Cổ-tham mất con là Cổ-tọ nhân theo gương của anh sẵn với người Châu cũ mình lên coi việc châu; nhưng Tọ là người bạo ngược và tham ám, người châu dân ghét, không ưng theo. Thời vừa lúc, lần đem đồ đồng đưa giết quan trấn sử Giao-châu là Hồ-thiệu và bọn quan lại hơn mười người lại định mưu muốn đến hại Lương-thạc cũng kịp đi, Thạc đã đem quân đến đánh, bắt được Tọ và cả họ cả vợ, đều bắt vông thuốc độc chết.

Trong niên hiệu Vĩnh-an nước Đông-ngô, Tôn-Tu làm thái thú quận Giao-chỉ, Tu là người tham tàn bạo ngược, tăng năm cai người vận tải các vật tại bản phương Nam về nước Ngô cống cho nhà vua và đặt tiết các quan trong triều, nhân dân ai nấy đều bị bắt nặn bắt hiếp, phần thì phải đi xa khó nhọc, bỏ ruộng mưu đầy loạn; quân lại là Lê-Hưng bắt Tu chém bêu đầu ở trên cửa thành ba ngày, rồi lỗ vào hàng sai người đem vào dâng nhà Tấn.

Lương-Tăng tên tự là Kinh-thứ, vì cớ làm với việc người anh là Lương-Tùng, phải đuổi ra quận Cửu-chân, sau được bổ sang làm Thái-thú ở quận Giao-chỉ. Lý-đại-Lượng, niên hiệu Trinh-quán năm đầu đời vua Thái-tôn nhà Đường bổ sang làm thứ sử Giao-châu, có đốc việc quân châu Giao và sĩ áu Quảng. Lý Thọ, họ tôn-tất nhà Đường, tay Lý đại-Lượng làm thứ sử Giao-châu Lương-Tăng, Lý-đại-Lượng và Lý-Thọ, đều là người học nguyên làm, lại dân ta cũng, tại sử ta không làu, đều bị tội tham nhũng đổi về.

Lý-đạo-Hưng cũng là họ tôn thất nhà Đường, trước được phong Quảng-ninh quận vương, sau phạm tội phải đày phong huyện công. Niên hiệu Trinh quán năm thứ chín, đổi vua Thái tôn nhà Đường, khi Lý-thọ bị tội cách chức đổi về, ý vua muốn dùng một người họ tôn-thất và có tính ôn-hòa liêm khiết để yên vỗ phương nam, bèn bổ Đạo-hưng sang làm Lý-thọ làm thứ sử Giao châu, để cầm việc sĩ áu Giao và châu Quảng. Trước khi đi, vào bệ từ, vua khuyên ân-cần và bảo rằng: « Giao châu tuy ở xa, nhân dân cũng đều là con đỏ của triều đình, người phương nam tuy chưa tiêm nhiễm lễ văn hóa của Trung-quốc, nhưng cũng là một giống thông minh và biết cảm ơn. Chỉ vì mỗi quan từ sử trước đây, theo cái tính xấu tham tàn, coi nhân dân là giống mọi rợ, hà hiếp quá độ, người phương Nam chịu không nổi, nên mới sinh ra nhiều sự rối loạn. Ngươi là người tôn thuộc nhà vua, lại là người ôn hòa liêm khiết, nếu mấy giao cho trọng trách ấy, ngươi sang để nêu tuyên dương uy đức của triều đình, lấy ân mà kết lòng dân, đừng phụ cái ý tin dùng của trẫm. » Đạo-Hưng sang đến Giao-châu, chính trị rất là khoan giản, chuyên lấy ân tín để cố kết lòng dân. Người Giao-châu đều yêu mến. Đại-Hưng tự biết yếu, không chịu tội chuồng kết phương nam coi việc chưa được hai năm bị ốm đặng xin về triều, chưa có chỉ triệu về mà mất; nhân dân đều thương tiếc, có người nghe tin Đạo-Hưng chết mà chảy nước mắt.

Lý-đạo Ngạn, niên hiệu Trinh-quán năm thứ mười một đời vua Thái tôn nhà Đường thấy Lý-đạo Hưng làm thứ sử Giao-châu. Bởi ấy phương Nam đương yên vui về cái chính trị khoan giản của Đạo-Hưng, nay thấy Đạo-Ngạn tuy tính công liêm mà chính lệnh nghiêm khắc, đều có ý kinh sợ, bèn họp nhau đầy loạn, Đạo-Ngạn bắt sức yên vỗ, lưu một năm Giao-châu lại yên.

Liễu-sở-Hiền, người Hà-châu, niên hiệu Trinh-quán năm thứ mười sáu đời vua Thái-tôn nhà Đường, bổ sang làm thứ sử Giao-châu, có đốc việc quân châu Giao và châu Quế. Sở-Hiền người có uy mà có tính rộng khoan, lại dân vừa sợ vừa mến.

(Còn nữa)

X dịch thuật

Luận-ngữ cách-ngôn diễn-ca

(Tiếp theo)

38. Tử viết: tam nhân hành, tất hữu ngã sư yên: trạch kỳ thiện giả nhi tòng chi; kỳ bất thiện giả nhi cải chi.

Thích nghĩa. -- Đức thánh nói rằng: học không cứ là phải thầy đay, như một bọn ba người cùng đi, thì hai người cũng đủ làm thầy cho ta được, trong hai người có một người thiện, thì ta nên chọn tìm điều thiện mà bắt chước, vậy người thiện ấy cho là thầy ta; lại có một người bất thiện thì ta nên xét mình ta có điều gì bất thiện phải đổi mau, vậy người bất thiện ấy cũng là thầy cho ta.

Lời dịch

Ba người cùng lúc đi ra,
Hai người cũng đủ cho ta làm thầy:
Người hay ta học điều hay,
Không hay ta xét lại ngay mình mình.

39. Tử viết: Như hữu Chu-Công chi tài chi mỹ, sử kiêu thả lận, kỳ dư bất túc quan dã dĩ.

Thích nghĩa. -- Đức thánh nói rằng: người ta có tài là quý, mà không cậy tài mới là thực quý. Nay có người có tài đa nghệ rất giỏi giang như ông Chu-Công (Cơ-Đán) đời xưa, mà còn giữ thói kiêu-căng và hẹp-hòi thì dẫu tài giỏi cũng bỏ-giống của đó làm gì.

Lời dịch

Dù ai tài giỏi tuyệt vời,
Bằng ông Cơ-Đán ở đời ngày xưa,
Thói còn kiêu lận chẳng chừa,
Giỏi giang mấy cũng bằng thừa kể chi,

40. Ngu bang bất nhập, loạn bang bất cư, thiên hạ hữu đạo tắc hiện, vô đạo tắc ẩn.

Thích nghĩa. -- Đức thánh nói rằng: người ta nên học điều thế thì lâu xuất xứ, khử, tụn thực là phân minh: nếu gặp nước ngu điên thì lánh đi đừng vào; gặp nước rối loạn thì trốn đi đừng ở, thiên hạ đương lúc hữu đạo thì ra làm quan; thiên hạ vô đạo thì lui mà đi trốn.

Lời dịch

Đừng vào trong nước đương ngu,
Nước mà rối loạn lánh đi mới đành,
Đời hay ta sẽ hiện hình,
Không hay ta phải lánh mình phương xa,

41. Bang hữu đạo, bần thả tiện yên sỉ dã; bang vô đạo, phú thả quý yên sỉ dã.

Thích nghĩa. -- Đức thánh nói rằng: nếu người không hèn hạ, hễ thì thì xuất xử, khử, tụn thường hay sai nhầm, như đương lúc nước có đạo nên ra làm quan mà mình bị đói không động, đến nỗi nghèo hèn thì xấu hổ vậy; như đương lúc nước vô đạo nên ẩn mà mình lại sẵn cảnh được giàu sang cũng lấy làm xấu hổ vậy.

Lời dịch

Quăng đời đương lúc thăng bình,
Nghèo hèn mình cũng thẹn mình với ai!
Gặp khi đời chẳng ra đời,
Giàu sang lại thẹn cho người đỉnh chung

42. Tử-Công vấn: Hữu một ngôn nhi tác, hữu thân suy nhi thân chi hồ? — Tử viết: sở chi tại, sở chi tại, ngã đắc giả giả dĩ.

Thích nghĩa -- Thầy Tử-Công thấy Đức Không tử không chịu ra làm quan mới đặt ra một lời hỏi ngài rằng: Nay có một hòn ngọc tốt nên bỏ hòm giấu đi chăng? hay là nên được giá bán đi chăng? -- Đức Khổng tử đáp rằng: bán đấy! bán đấy! nhưng ta còn phải đợi giá cao mới được.

Lời dịch

Hỏi ngay có chút ngọc lành,
Bỏ hòm giấu kín? bay đành bán rao,
Rằng: mua thì bán chứ sao,
Nhưng ta còn phải giá cao đợi chờ.

(Còn nữa),

Hải-nam Đoàn-như-Khuê.

Các việc lĩnh trưng và đấu giá

Ngày 13 septembre hồi 16 giờ. — Tại sở Công-chính Hanoi sẽ đấu giá làm một cái nhà ăn và một cái nhà tắm tại trường Nam-sư-phạm Hanoi.

Giá tiền định là: 16.317 $ 19
Ký quĩ tạm: 270,00

Cũng ngày ấy hồi 16 giờ 15. — Tại sở Công-chính Hanoi sẽ đấu giá làm một kho bọc cho tỉnh Nam-định.

Giá tiền định là: 22 649 $ 70
Ký quỹ tạm: 375,00

Ngày 27 octobre 1926 hồi 15 giờ. — Tại nhà Thương-chính Hanoi và Saigon gọi lĩnh-trưng các sổ và giấy in cho các sở Thương-chính trong năm 1927. Tiền lĩnh trưng phải khai bằng bạc và bằng xu.

Điều lệ để tại tòa ba nhà Thương-chính Hanoi và phòng kế-toán nhà Thương-chính Saigon.

Ngày 28 octobre 1926 hồi 9 giờ. — Tại đạo Hỏa-xa phía Bắc, ở nhà ga Hà-nội gọi lĩnh trưng cho các đạo hỏa-xa phía Bắc ở Hà-nội và Trung-kỳ trung-tương kỳ Tourane.

Lô thứ nhất. — Bảy vạn bốn nghìn kilos (74 000 k.) dầu để lau trục bánh xe.

Lô thứ hai. — Sáu vạn sáu nghìn kilos (66 000 k.) dầu để lau sàn tàu máy.

Các giấy má về việc lĩnh trưng này đã tại phòng giấy ông kỹ-sư chánh đạo hỏa-xa phía Bắc (Bureau de l'Ingénieur Chef de l'Arrondissement des chemins de fer du Nord gare Hanoi) và phòng giấy ông chánh ở Hàng-hải (Service Maritime du Tonkin) tại Haiphong.

BÁN ĐẤU GIÁ

Ngày 7 septembre 1926 hồi 9 giờ. — Tại tòa Đốc-lý Hà-nội sẽ bán đấu giá riêng từng lô một: Cả thảy bán 8 lô đất làm nhà diện-tích chừng 1000 *mètres carrés* tại Hà-nội, ở giáp đường Brière de l'Isle, đường Giovanelli, đường Cột cờ, đường Carnot và phố Lò-gạch (Rue de la Brique crie) là những lô số 92, 93, 94, 95, 96, 97.

Đặt giá mỗi thước vuông là một đồng năm hào.

Các điều-lệ về việc bán đấu tại sở Văn-tự số 80 phố hàng Trống, tại phòng thư-ký tòa Đốc-lý và tại sở Công-chính số 9 phố Balny Hanoi.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Payement en timbres-poste)

Nhiều ông gửi tiền trả báo-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho báo-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì báo-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

Những hồi từ đầu, đã in thành bốn quyển, một bên chữ Pháp, một bên quốc-văn, bán giá như sau nay :

Quyển 1	223 trang, bán.	0 $ 50	*Ở xa phải trả thêm tiền cước,*
— 2	263 — .	0 45	*mỗi quyển* . . . . . 0 $ 20
— 3	189 — .	0 35	*Cả bốn quyển gửi làm một*
— 4	197 — .	0 35	*cái* . . . . . 2 $ 40

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chú Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

TẬP DỊCH PHÁP-VĂN

La retraite de Russie

Le 6 novembre 1812, le thermomètre descendit à dix-huit degrés au-dessous de zéro; tout disparaissait sous la blancheur universelle.

Les soldats sans chaussure sentent leurs pieds mourir; leurs doigts violâtres et roidis laissent échapper le mousquet, dont le toucher brûle; leurs cheveux se hérissent de givre, leurs barbes de leur haleine congelée; leurs membres habits deviennent une casaque de verglas.

Ils tombent, la neige les couvre; ils forment sur le sol de petits sillons de tombeaux.

On ne sait plus de quel côté les fleuves coulent; on est obligé de casser la glace pour apprendre à quel orient il faut se diriger.

Egarés dans l'étendue, les divers corps font des feux de bataillon pour se rappeler et se reconnaître de même que des vaisseaux en péril tirent le canon de détresse. Les sapins changés en cristaux immobiles s'élèvent çà et là, candélabres de ces pompes funèbres. Des corbeaux et des meutes de chiens blancs sans maîtres suivaient à distance cette retraite des cadavres.

Il était dur, après les marches d'être obligé, à l'étape déserte, de s'entourer des précautions d'un ost sain, largement pourvu, de poser des sentinelles, d'occuper des postes, de placer des grand'gardes, dans des nuits de seize heures, battu des rafales du nord, on ne savait ni où s'asseoir, ni où se coucher, des arbres jetés bas avec tous leurs albâtres refusaient de s'enflammer; à peine parvenait-on à faire fondre un peu de neige, pour y délayer une cuillerée de farine de seigle. On ne s'était pas reposé sur le sol nu, que des hurlements de cosaques faisaient retentir les bois; l'artillerie volante de l'ennemi grondait; le jeûne de nos soldats était salué comme le festin des rois, lorsqu'ils se mettent à table; les boulets roulaient leurs pains de fer au milieu des convives affamés. A l'aube, que ne suivait point l'aurore, on entendait le battement d'un tambour drapé de frimas, ou le son enroué d'une trompette: rien n'était triste comme cette diane lugubre, appelant sous les armes des guerriers qu'elle ne réveillait plus. Le jour grandissant éclairait des cercles de fantassins roidis et morts autour des bûchers expirés.

Quelques survivants partaient; ils s'avançaient vers des horizons inconnus qui, reculant toujours, s'évanouissaient à chaque pas dans le brouillard. Sous un ciel pantelant, et comme lassé des tempêtes de la veille, nos files éclaircies traversaient des landes apres des landes, des forêts suivies de forêts et dans lesquelles l'Océan semblait avoir laissé son écume attachée aux branches échevelées des bouleaux. On ne rencontrait même pas dans ces bois ce triste et petit oiseau de l'hiver qui chante parmi les buissons dépouillés.

Chateaubriand.

Lúc lui binh ở nước Nga

Ngày 6 novembre 1812, hàn-thử-biểu xuống tới 18 độ dưới 0. Mông-mênh một màu trắng xóa.

Quân lính không có giầy dép, chân cứng như sắt, ngón tay tím bầm cứng đơ không cầm được súng-ống, mà súng bắn giờ mở vào thì thấy lạnh buốt người lên; tóc dầy những tuyết đông lại, râu bết những hơi nước thở đông lại, đứng dựng cả lên, quần áo mỏng mình nước đá đóng vào cứng như tole giáp.

Lần lượt ngã lăn ra đấy, thì tuyết lại phủ kín đi, thành ra từng đầy mả xếp trên đường.

Sáng lúc bấy giờ cũng không biết chảy về ngả nào; phải đợi vàng đá ra xem đường nước chảy mới biết phương hướng mà đi.

Dư ng đất mông-mênh, quân đội phải đốt lửa làm hiệu mà nhớ cho khỏi lầm như khi tàu bị nguy-cấp mà bắn súng vậy, thỉnh thoảng mới có một vài cây thông đứng trơ trụi mà trắng tinh như cây thủy-tinh đứng trơ ra đó vậy như cây nến một đêm tăng vậy. Bầng xe qua và những chó trắng và chả kêu nhau tơi sau cái đám thây chết ấy.

Đi đường trường, mà đến lúc đóng trại ở nơ đồng không mông quạnh, lại phải dự bị như một đạo binh binh yên vô sự, quân-nhu dư dật, như là đặt lính canh giữ chỗm ở các đồn cùng là cắt lính đóng đồn tiền phong, thực là khó nhọc về chng. Đêm dài hàng mười sáu giờ mới hết, gió bắc thổi như bão không còn biết ngồi vào đâu, nằm vào đâu cho yên, cây chụ: ngã ra đấy bọ kia những tuyết đốt sao cũng không cháy; cỏ sức lắm thì c i nấu được một ít tuyết chảy ra hòa với th a bột. Năm ở đất không, nghỉ chưa được yên thì đã thấy kỵ-binh nước Nga hò hét trong rừng; đại-bác cần bên thì tiếng bắn rầm rĩ; lúc lính ngồi vào ăn thì tiếng súng lại nổ vang hình như trên ghẹo cái nỗi đói khát của quân lính vậy, đạn bắn gang sắt tung vào cỗ ngồi ăn. Sang sớm tinh sương (ở đây không bao giờ thấy rạng đông cả) trong trại quân nghe thấy tiếng trống bi-bịch hay tiếng cái loa ngắn ba hơi, thực không có cái gì buồn bằng cái hiệu hồ binh thổi sầu ấy; hồ chiến-sĩ ra đến chiến mà chiến-sĩ không bỏ đi động. Đến lúc giời sáng rõ lên thì thấy quân lính nằm ngang chết cứng đó ở chung quanh đống cái tàn.

Những người sống sót lại lên đường; kéo nhau đến những miền vô hồ vô bạn, càng đi càng thấy xa, càng thấy mờ mịt trong sương mù. Giới đất như làng đồng, như quan tơn gió bão mà tắt-nơi ở-hẻ vậy. Hàng quân thưa thớt kéo hết bãi nọ đến bãi kia, rừng này đến rừng khác, cây cối đầy những tuyết phủ bình như sóng bể tràn qua đầy mà còn để gon bợt lại vậy. Kẻ-sắp sẽ rừng ấy mà đến con chim buồn rầu bé nhỏ kia, mùa đông nó thường bót một mình trong bụi cây trơ trụi cũng không gặp con nào cả.

N. K. E.

Tự do diễn đàn

Mở trường thêm!
Mở trường thêm!

Sự học nước ta khai thông chưa được mấy, là vì cần thì đã hết mọi đường.

Nhà trường chẳng ra nhà trường lấy một cái đình cái chùa ra làm chỗ dạy học, vệ sinh đã không hợp lại thêm đến mưa gió nắng tối tăm thấp hẹp không cửa ngõ, không kẻ trông nom, nhất thiết mặc kệ ông thầy trông nom gìn giữ.

Như thế mà nói rằng việc học đã thật là chính đốn hoàn toàn, thì tưởng chưa được đúng cho lắm vậy. Việc học thì trước nhất phải lo cho có nhà trường rộng rãi, cao ráo hợp vệ sinh, thế mà cái cái yếu là cái nhà trường chưa thấy có, thì còn mong gì sự học được tấn tới.

Nhà trường thì không có, dạy học trong đình trong chùa chẳng có cửa ngõ gì cả, người quét trường lại cũng chẳng có, thế mà tổ chân trần có vào làm hầu trường, nó trốm có đến ăn cắp đồ đạc trường, nhất nhất thấy gì cũng phải chịu trách nhiệm cả.

Ô! ir.ch nhẹm một ông thầy mới nặng nề thay, phải kiêm hết thảy, suy xuyên đến là phải quở trách lắm.

Ông thầy dạy hết buổi thì về nhà ai lại còn ở lại mà giữ cái đình ba vạ lắy, ai ai cũng tới được hoặc lễ bái hoặc ngồi nghỉ mát tán nhảm bà kú chơi.

Vậy nên phải mở nhà trường, hoặc to, hoặc nhỏ, tùy theo công quỹ của hàng tổng, hoặc tùy theo ý nguyện của hàng tổng.

Ý nguyện của hàng tổng thì mấy khi được nhiệt thành nồng đậm, chẳng qua bàn chán lại dấp đi.

Vậy thì các quan địa phương nên liệu đường khuyến khích nhân dân có sẵn công cổ động thì mới chóng thành công quả, các quan là phụ-mẫu, ắng nên lưu ý cho dân ngu học hành sáng tránh mới, song đức lý tưởng chính các quan mới là người có thể sáng tạo mạnh mẽ hơn hết thảy mọi người vậy.

Cha mẹ bảo con điều phải, con nào là con chẳng nghe. Vì thế nên một ông quan phụ mẫu mà đốc-lòn cổ động về việc mở trường thì chẳng rằng kỳ lạ, tổng lý sẽ có trường nguy nga đẹp đẽ ngay.

Mong rằng các quan địa phương cũng lưu tâm cho việc khai hóa quốc dân một tí.

Và việc học ngày nay xem ra lại cần thiết hơn ngày xưa nhiều. Năm châu đua tài, sau gặng tranh khôn, người ta giỏi thì cả, có nỡ nào ta lại nỡ để cho dân ta chịu dốt, chịu ngu.

Bắt làm ông quan phụ mẫu, việc khai hóa tối cần là việc lo học cho dân ngu.

Làm cha dân sáng, hơn là làm bố dân ngu, mà xưa nay cũng bởi dân ngu nên các quan không được cái quyền cho lắm.

Các ngài lại còn nhiều dịp, nhiều cách khai trí cho dân được nữa.

Trực tiếp luôn với bọn nhà quê, các quan cũng nên lưu tâm để thuyết mới cải-uyện, mới điều hay nhẽ phải, dạy điều dại điều khôn.

Ký giả được thấy lắm ông quan có bụng thương dân mà ký giả rất long trọng.

Thế mới biết: hạng nào cũng có kẻ hay người dở, nước gì phủ huyện nào cũng được có ông phụ mẫu chăm nom về sự học cho dân con, thì nhân dân mình cần dần nên ngu tiện như bây giờ nữa.

Bạch Ngọc

Luyện tập quốc-văn

Thư trả lời bạn

Phúc-yên, ngày 14 tháng bảy năm Ất-sửu

Anh Mỗ

Từ khi Hà-thành sách bị ốt, đó ngã xa khơi, em những muốn thư tín vắng lai, ngắt vì khi trong biệt, với vàng quên hỏi anh chỗ ở, nên tới bây tới nay âm tin đành phải vắng tanh. Song tuy anh em ta xa cách, nhưng lòng em vẫn gần, khi nào em cũng nghĩ đến anh, mà mỗi khi nhớ đến anh thì không khỏi thổn thức, bồi-hồi tâm can vậy.

Kịp khi đọc báo thư anh trên báo chương em lại xiết bao bồi hồi, thổn thức, thương cho ai mà lại ngán cho ai.

Nhớ thì khi ba anh em ta kết nghĩa em những mong sau này anh trở nên người hữu ích cho chúng em nhờ. Nhưng đến năm ngoái, em xem cách anh chơi bời mà em thất vọng. Em trông thấy anh bị bạn bè quyến dũ, sa vào nơi bể tình, nhãng đường sông danh mà em ngán. Nhưng khi em cũng muốn đem mấy lời tâm-huyết khuyên can, nhưng lại nghĩ đến khi cái lòng dục vọng người ta đã quá đa thì tưởng những lời khuyên cũng bằng thừa, nên em phải im hơi nín tiếng đợi khi nào anh nghĩ lại, thì em sẽ ở bảy.

Nay xem bức thư anh viết cho em Vinh thì em biết anh cũng đã hối quá rồi, nên gọi là có mấy hàng giải bày cùng người tri-kỷ.

Thiết tưởng như anh tài cũng có mà hạnh cũng có thật là một bực giống tốt của quốc dia, thế mà chỉ vì chữ tình duyên trái-trớ, chữ công danh muộn màng đến nỗi sinh lòng yếm-thế, bỏ công danh, bỏ nghĩa vợ, chỉ lấy chơi làm sướng, lấy nhàn làm vui thôi. Nhưng cái nhàn đó cũng có đôi ba thứ. Người ta khi đã làm hết nghĩa vụ làm con, làm dâu, ngãi mà hưởng cái thú thanh nhàn thì mới đáng. Còn như anh đầu còn xanh tuổi còn trẻ lẽ ra thì phải:

Mặc ai mai ản rừng xanh,
Việc ta ta gánh công danh mới là,

Như trong thư anh đã nói làm trai bổn phận là phải cho trọn chữ hiếu, cho toàn chữ trung:

Tâm lòng vẳng vặc trăng trong,
Chữ trung chữ hiếu cho hòng nhãng quên.

Cha mẹ sinh con ai chẳng muốn cho con sau này hiển - đạt để mà nhờ. Quốc dân trông thấy tài trẻ ra con, ai là chẳng mong sau này ắt lấy có tài, có trí để mà dùng.... Vậy thì nay anh thử ngẫm xem anh đã giúp được cha mẹ việc gì chưa, anh đã làm ích quốc lợi dân được tý nào, mà anh đã vội to-tưởng sự nhàn ru sao được?

Hoặc giả anh cho nước, là có lợi cho nhà chăng?

Không, khi một người đã có bụng yếm-thế thì sẵn có dạy học trẻ chẳng nữa cũng chỉ là một việc giải trí thôi, mà đã là việc giải trí thì không có siêng năng, đã không siêng năng thì học trò tấn tới sao được, chẳng qua chỉ tổ làm cho những bộ áo nen nớt lấy nhiều cái ý chán đời của mình, nào có ích gì.

Vậy thiết tưởng như anh đương thời niên thiếu phải nên ra gánh vác việc đời, chưa vai trách sánh cùng người để cho có một ngày kia về vang nước Nam-Việt, rạng rỡ nòi Lạc-Hồng, với chí mà mai ấu nơi rừng xanh, uổng mất một người hữu ích.

Còn như việc công danh thì sim muộn có là bao, dầy tinh ái thì trẻ-trẻ có là chi. Anh thử xem các sự ta xưa kia bọn nhiều năm đèn sách, đến khi rồng tong đầu bạc mới đậu được cái Tú-tài mà cũng lấy làm sướng; các bọn thiếu niên Âu-Mỹ, bao nhiêu năm chơi đợi, mãi đến khi tuổi già sức yếu mới vẹn nước xưa, mà cũng lấy làm thỏa.

Vậy gọi là có mấy lời thô thiển, mong rằng anh và bọn thiếu niên ta cũng chung một bội một thuyền như anh, tỉnh ngộ lại mà đem cái tài cái trí ra gánh vác việc đời, nỗ hầu sau này quốc dân ai mới có khi mặt mũi cùng người. Việt-Nam tỏ quốc ta mới có khi tỏ rạng đông năm châu. Mong lắm thay!

Nay lính thư
N. T.

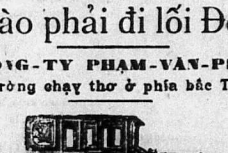
VÌ MÙA MƯA

Sang Lào phải đi lối Đông-hà

CÔNG-TY PHẠM-VĂN-PHI

Có các đường chạy thơ ở phía bắc Trung-kỳ

LƯỢT ĐI
Đông-hà cứ thứ ba chạy lên Laobao ngủ, sáng hôm sau đi đến Savanakhet dập chuyến tàu thủy sang Vientiane.

LƯỢT VỀ
Savanakhet sáng sớm thứ hai chạy đến Schepour ngủ, chiều hôm sau tới Đông-hà.

Mỗi chủ-nhật chạy có một chuyến, các quý-khách ai muốn đi xin đánh giấy-tí ép cho biết trước mai mười bốn giờ để bản-ty liệu xếp xe cho đủ.

Đường đi Huế và Yên-lộ đi Nghĩa-hưng ngày nào cũng có xe chạy, xin lấy vé trước một ngày.

Lối đánh giấy thép: PHAMVANPHI,
Vinh, Đông hà, Yên-lộ, Thakhek hay là Napé 8033

NHÂN GIÁ BẠC CAO

nên mua một cái xe-đạp của

XƯỞNG AVIAT

HANOI

LUCIFER Touriste luxe 850 quan
LA LOUVE » 800 » 8032

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chữ không như có mấy thứ thuốc về những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét về sự-đánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Các thứ rượu nho càng ngày càng thấy nhiều mãi ra, nhưng xét ra thì chỉ có thứ « *Tonique Tonkinois* » là có giá-trị hơn cả vì rượu ấy bao giờ làm cũng rất là cẩn-thận, đã từng được sắc chỉ của quốc-vương Đại-nam và Ai-lao ban khen.

Vậy như thế, thì các ngài cũng chỉ nên dùng thứ rượu ấy và nên nhớ kỹ lấy cái dấu hiệu của thứ rượu ấy.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy giá bán lại đắt quá, mà vị-tất đã được công-hiệu cho tinh-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem kỹ các cáo bạch của bản-hiệu ở trang thứ tư tờ báo này. 8001

PHẨM,

Thứ chè tốt thời quanh năm uống lúc nào cũng thơm ngon. Thường lắm hạng chè chỉ vào độ đầu xuân thì uống được, ít lâu thì nhạt nhẽo. Đấy là hạng chè già là cho nên gìn giữ đến thế nào cũng không tránh khỏi được sự biến-động.

NHƯ,

Muốn được hạng chè chính hiệu NINH-THÁI thời quanh năm lúc nào cũng ngon thơm. Vậy qui-khách muốn tránh sự biến-động ấy xin chực tiếp quá bộ chiếu cố cho bản-hiệu tại Hanoi, Haiphong và Nam-định.

NINH-THÁI-HIỆU
số 10, phố hàng Ngang, Hanoi
số 113, phố Khách, Haiphong
số 78, phố hàng Trống, Nam-định
Kính-cáo 8026

AI MUỐN LÀM GIÀU

Bỏ ra 20 quan mà may ra được

500.000 quan

Năm mười cái tiền-đen của Công-ty Panama, có trúng-số 500.000 quan (Obligations Panama à lots) đều phải góp ngay 20 quan, sau thì 15 tháng mỗi tháng góp 20 quan, đem cho bỏ dành trong hạch. Chúng tôi mới ngày 25 tháng mười vừa rồi, có mới trúng số được.

Mỗi ngày chúng lại đem ra bán cho mọi người những tiền-đen mới trúng mười được-thưởng, như là mười-lăm được bốn mươi lăm, vì thế lắm người muốn được thêm người có tiền bỏ ấy. Mỗi mười-đen mười lăm thì phải góp trong mười lần là 300 quan, không có thể chóng được hơn lại là 15 ngày. Khi nào có trúng số, hơn 3 trăm số.

Như vậy mua tiền-đen thế nào cũng lợi, không khi nào thiệt

CÓ NHỮNG LỐ SAU NÀY:

120 lô.	500.000 quan	200 lô.	5.000 quan
120 lô.	250.000 —	1.320 lô.	2.000 —
200 lô.	100.000 —	13.200 lô.	1.000 —
200 lô.	10.000 —	1.700 lô.	400 —

Mười cái tiền-đen mua được sẽ có cái nào nên sẽ trúng số, xin xem kỹ mới mua.

Cần 10 được thêm người đến, không phải trả thêm tiền nữa cả. Mỗi cái tiền-đen có in chữ ký của Chủ-nhân được một cái bằng số có trên đem trúng số, không phải trả tiền. Các số đã trúng rồi ký công với cái tiền-đen đã trả nhà ngân hàng, các nhà có trả đem số đến nơi đem tiền khoán trong hạn, hoặc trong ngày 15 Mars 1926. Hễn hết ký là một hạn hội đồng, qua qua cho các nhà có trả đem, không có tiền gì phải nghĩ nữa cả.

Hễn nào cũng có 15 Février, 15 Mai, 15 Août, 15 Novembre thì rút số.

Giấy nghiêm-cẩn đủ các cuộc rút số ký thì giới ngày 20 quan đến nhà

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE, France
R. C. MARSEILLE 6576 8029

TAXÉOL ROGIER

Thuốc chuyên-môn rất mạnh để trị bệnh lậu. Trị các bệnh như Gonnorrhée. — Cystite. — Catarrhe vésical rất hiệu. — Là một thứ thuốc mới các ông thầy thuốc ở thuộc-địa đều khuyên dùng thuốc ấy.

Giá một lọ: 1$00

BÁN TẠI HIỆU BÀO-CHẾ
L. BLANC
51, phố Paul-Bert, Hanoi

NHÀ BÁ-CHUỘNG

Tức là hiệu Bào-chế MONTES

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về thường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc:

ABLENNOL

là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.

Chế toàn bằng chất: Santalol
chất: Salol
và chất: Urotormine

Giá 1$20 một hộp

Cải-lương Hí-viện

Rạp hát mới

42, Phố Hàng Bạc, Hanoi

Tối thứ ba 31 Août và Thứ tư 1er Septembre

diễn

KIM-VÂN-KIỀU

Hát chèo cải-lương

Diễn lần thứ nhất

Y-phục lối Tàu trông rất ngoạn-mục. câu hát câu nói tập Kiều nghe rõ như rót vào tai. Vui trò, đẹp cảnh, sướng tai, lạ mắt. Nhất là cảnh Đạm-Tiên biến hiện hai lúc ở mả và báo mộng) khác nhau, trông thật thần tình!!

Bán vé từ 2 giờ chiều ngày 31 và 1er.

Chương-trình: đúng 8 giờ mở màn.

Hoạt-tượng Kiều (hồi thứ 1)

Giáo-đầu — Hát chúc — Diễn kịch

Tối thứ hai 30 Août

diễn

TRUNG HIẾU HOÀN TOÀN

Tích này vừa buồn cười mà lại có nghĩa lý.

Giường Đồng-Kông bằng sắt và bằng đồng. Kiểu mới thực nhã và thực bền. Màn mauquette, chăn, nệm, gối nhồi bông gạo và cỏ Algérie. Các đồ dùng trong phòng ngủ: gương soi, chậu, vấn vấn . . .

Sau lại giường. Chữa lò-xo giường. Lò-xo, ruột-gà để làm đệm auto, ghế, đệm xe.

Xin gửi thơ lấy tờ khai-giá có các kiểu giường tại hiệu:

TRỊNH-XUÂN-NGHĨA

7, Rue du Chanvre, Hanoi

3.058

Dépuratif Ribal

Thuốc tẩy huyết và tiêu độc

Thuốc này rất hiệu, rất có tiếng, nên thành ra một thứ thuốc rất quý. Dùng trị bệnh ngoài da rất hiệu.

Giá tiền: 1$80

Pommade Ribal

Làm cho đỡ đau, trừ trùng độc, làm cho lên da, dùng để trị các bệnh lở, và các bệnh ngoài da. Thuốc ấy dùng phụ vào với thuốc Dépuratif Ribal.

Giá tiền: 0$80

Bán tại hiệu Bào-chế

L. BLANC

21, phố Paul-Bert, Hanoi

3040

Chè mới đã đến

Bản hiệu vừa mới nhận được các thứ chè liên-tâm và ô-long mới như sau này:

Chè Kim thái liên tâm ô-long
» *Kông-thái* »
» *Tâm-nguyên* »
Chè như-ý liên-tâm
» *Tam-hi* »
» *Ngũ-phúc* »
» *Long-thái* »
» *Kim-mậu* »
» *Minh-thái* »
» *Tân-thái* »

Những thứ chè này là rất tốt, cánh nhỏ và nước xanh, mà mầu hương lại đượm. Chỉ có bản-hiệu sang trước hơn cả, mà bán đã được nhiều ngài công-nhận cho là một thứ chè thơ tốt. Vậy bản-hiệu xin mời các ngài chiếu-cố cho. Bản-hiệu lấy làm hân-hạnh lắm.

KIM-THÁI *kính cáo*

3 Rue des Cantonnais Hanoi.

3056

Nửa tụi cả mái cả tàu. — Hồi 4 giờ rưỡi chiều hôm kia một phần cái mái nhà cô Luông, số 14, ở ngõ gạch bị sụt xuống vì những trận mưa vừa rồi. Sở Lục-lộ được tin đã cho xem có cần phải phá hẳn cái mái nhà ấy không.

Những cuộc hát nên mở. — Đã nhiều lần bà con Hà thành ta được thưởng những mấy buổi hát của hội Tri-Hòa tổ chức để giúp vào các hội-thiện, cái giá trị việc diễn-kịch của hội ấy chắc bà con ta hãy còn nhớ. Nay nghe như hội đang dọn dịch tổ chức một buổi hát đặc biệt để giúp đồng bào bị lụt, lại có mấy nhà phú-thương cũng tán thành vào nữa; nếu thật ra cũng là một việc nghĩa đáng làm lắm nên cổ đi. Hễ được tin đích thực ngày nào khai diễn kỳ-pi sẽ thưởng đăng để các ông các bà biết mà vui lòng tán thành cho. Tưởng cũng là nghĩa vụ của bà con ta nên hoan-nghênh lắm. My-Lợi lại cáo

Tòa án Trùng trị. — Sáng hôm nay tòa án Trùng-trị xử những việc sau này:

Làm đổ ô-tô chết người và bị thương. — Chu-v-Đa là *chauffeur* cầm máy ô tô của Mme Bài-thị Kim Các chở hành-khách ở đường Hanoi — Hưng-yên, ngày tháng 7 tây vừa rồi, vào hồi 4 giờ rưỡi, cho xe ở Hanoi chạy đi Hưng-yên, trong khi đi đường vì máy hỏng phải dừng lại hai chỗ để sửa. Song sự xe trễ. Chu văn Đa mở máy cho xe chạy rất nhanh để kéo lại những thì giờ đã lỡ. Các hành khách thấy đèn xe không được sáng mà trời tối, có bảo Chu văn Đa cho xe chạy thong thả chứ, nhưng hắn không chịu nghe lời, tính ra vào hồi 8 giờ tối, xe đụng phải cái cây ở vệ đường rồi bắn mạnh một cái sang bên kia đường đổ nhào ra, đè phải một người chết và mấy người bị thương. Tòa phạt Chu văn Đa 2 tháng tù án treo và 40 quan.

Đem xác-đi ở ngõ hàng Mã. — Ng-v-Vinh tức trưởng Chốc ở ngõ hàng Mã, thường gá xóc-đĩa lấy bỏ. Sở Mật-thám rình mãi đến ngày 2 tháng 7 tây vừa rồi, mới bắt được một xâu dài cùng những tang vật. Hỏi ai từng con bạc, kẻ thì chối, người thì nhận, mà những con bạc nhận thì đều khai là Ng-v-Vinh xóc cái và gá bạc lấy bỏ. Tòa phạt Ng-văn-Vinh 2 tháng tù và những con bạc là Ng-thị-Toàn, Ng-thị-Toán, Ng-thị-Tuộ, (bán hàng dong) Lê-v Gi, Dương-v-Hưng, Tạ-văn-Bích, thợ may, Trịnh-v-Sơn *chauffeur*, Ngô văn-Bích nấu bếp, Lê v Thước làm ruộng, Đoàn văn Thu làm công, Ng văn Thăng đi bởi, Ng v Đào không làm nghề gì mỗi tên 50 quan.

Kể cáp không thương người chết. — Hôm mồng 6 tháng 8 tây vừa rồi ở Đáp cầu có tìm thấy xác một người con gái ở dưới sông, vì tính nghi là người con gái ấy bị bị nên cho vớt lên để đợi thầy thuốc đến khám nghiệm. Trước khi ông thầy thuốc đến thì sở Cẩm có cho tên Hoàng-văn-Tuộ là tù đỡ người khám-hộ và sự sắp đặt khám nghiệm. Tên Hoàng-văn-Tuộ thấy xác người con gái ấy đeo đôi bạc tai vàng liền tháo ra giấu vào kho áo. Đến lúc người khám-hộ thấy mất, trình Cẩm khám tên tù ấy thì nó vội vàng vứt xuống bờ sông. Tòa phạt Hoàng-văn-Tuộ 5 tháng tù.

Lừa đảo. — Lê-văn-Thọ có đến ở với một người thợ may tên Tạ-văn-Biệt được mấy hôm xin thôi chưa kịp lấy quần áo ra. Ng-văn-Phong là đến đi ở và Đặng-hữu-Soạng là cu-li-xe, biết chuyện thông đồng với nhau, đến nhà người thợ may xin quần áo ra, nói dối là Lê-văn-Thọ nhờ đến lấy hộ. Khi người thợ may ấy đưa quần áo thì Đặng-hữu Soạng đem bán lấy tiền cho nhau. Bọn quần áo đáng giá 4$50. Tòa phạt hai đứa lừa đảo mỗi đứa 2 tháng tù.

Đánh lẫn nhau. — Hồi-văn-Bính, là bồi giữ xe ngựa và Hoàng-văn-Tuấn là bồi ngựa cùng làm với nhau một nhà, vì mỗi-bình với nhau cũng đem cãi gây đánh nhau thì Hoàng-văn-Khôi bồi ngựa bênh anh là Tuấn cầm gạch ném vào trán Bính bị thương. Tòa phạt cả hai tên hành hung mỗi tên 10 quan.

Lần cửa ăn trộm. — Vũ-đức-Hi trước đã nhiều phạt 5 năm tù về tội ăn trộm rồi, thế mà cũng chưa chừa, lại mượn bốn bề khóa vào nhà một người tên là Ng-thị-Phú ở phố hàng Da ăn trộm quần áo bị người nhà bắt được quả tang. Tòa phạt Vũ-đức-Hi 3 năm tù.

Bội tín. — Đào-tiến-Nhi làm ruộng, bèn mượn một tháng 8 tây vừa rồi đến hiệu người cho thuê xe đạp tên Ng-văn-Quy thuê một cái rồi đem đi mất. Cách 6 hôm sau người chủ mới biết được thì xe đã biến mất rồi. Xe ấy đáng giá 30 đồng. Tòa phạt tên bội-tín ấy 3 tháng tù và 50 quan.

Tại ga xe-hỏa và bến tàu thủy. — Ngày hôm nay, 30 août 1926, số người đi lại ở ga xe hỏa và bến tàu thủy như sau này:

Tại ga xe hỏa

Số người đến: 51 người Âu
1569 — Á
Số người đi: 48 — Âu
1431 — Á

Tại bến tàu thủy

Số người đến: 5 người Linh
528 — Nam
Số người đi: 11 — Linh
477 — Nam

Nạn ô-tô. — Hôm 17 vào hồi 8 giờ tối, cái ô-tô số T. 2716 của M. Muller, chủ nhà máy dệt ở trên Tuyy-k'nuê, khi đi đến đường Brière de l'Isle ngang trường Trung học tây đụng phải một cái xe vệ sinh của công ty Christo, người kéo xe bị xẩy cẳng, còn chiếc ô-tô bị một bên chắn bùn gẫy cả.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Tòa án trùng trị. — Phiên án trùng-trị hôm thứ năm vừa rồi, ngoài việc buôn sống lậu ở tàu *Commandant Dorise* Tòa lại xét các việc sau này nữa:

Việc M. Alexis Maurice can tội ngộ sát những người Khách Vong-si, Kop-Aki u, A Ngau, Ly-yot-Fao, Ly-heo-Pi, Ly a-Si, Tsang a-Shi', tức là việc chiếc tàu Rubens đụng phải một chiếc thuyền Khách độ trước. Tòa xét xong hoãn đến phiên án ngày mai thứ ba 31 Août mới nghị án.

Việc M. Granier Léon và Đào-ngọc-Tang về ý đánh người bị thương. Tòa xử tha M. Granier Léon được trắng án, còn Đào ngọc-Tang thì phải phạt 200 fr và 8 ngày tù án treo.

Việc M. Feyron Jean can tội ngộ sát một người tên là Đàm-văn-Nong (chạy ô-tô). Tòa phạt M. Feyron 100 fr và 15 ngày tù án treo.

Việc M. Edouard can tội chứa khí giới lậu, tòa phạt 200 f:.

Việc M. Sa'aun Alphouse can việc không có bằng *ba toong* tàu thủy mà dám sửa máy tàu thủy. Tòa phạt 16 fr.

Việc hành hung ở phố Sadi Carnot. — Tên Nguyễn-gia-Cố, tức Kỳ, tức Bịch, 28 tuổi, làm nghề tạp-vụ ở số nhà 40 phố Belgique can việc với cô đánh M. Denoual là đội-xép cảnh-sát bị nhiều vết thương thì nay có người thuật chuyện lại rằng. tên Kỳ có chứng điên, ngày 23 août trước tên Kỳ uống rượu say, rồi ra mấy nước ở đầu phố thụy-con tắm, nên M. Denoual đi qua nom thấy bèn mắng mấy câu, không ngờ con điên cãi nó bị rượu bốc lên làm mất cả trí khôn mà vác cái chăng đuổi đánh M. Denoual. Ngay lúc đó M. Denoual biết nó say rượu, chạy trốn vào một nhà gần ở đấy, thì nó đuổi theo phá cửa ra mà vào, sau thành ra M. Denoual và nó vật lộn nhau, nó khỏe hơn vật ngã được M. Denoual nằm dưới, rồi nó cầm cái chăng đâm nhiều nhát vào mặt và ngực. M. Denoual sợ nó hành hung nữa, tên phải giả chết nó mới thôi. Nó vẫn đứng đấy chửi không trốn, sau các người chức việc của sở cảm lại bắt nó còn làm nhăm nói mãi. M. Denoual vực vào nhà thương đề buộc thuốc thì xét ra những vết thương không nặng lắm, nhưng chữa khỏi cũng phải mất nhiều thì giờ.

Hội đánh quần « Tennis Haiphonnais ». — Hội đánh quần « Tennis Haiphonnais » thành lập đã hơn một năm nay, chiêu nào các hội-viên cũng luyện tập rất công phu, nên kết quả xem ra có tiến bộ nhiều lắm.

Tháng trước hội sử hội viên lên Hanoi để đánh thi trận giải Trần-văn-Thông tay bị thương, nhưng trong khi trận đấu, bên Hải-phòng cũng tổ tài xuất chúng nhiều vận.

Ngày 22 vừa rồi, chính hội « Tennis Haiphonnais » đã ra một match Đấu Kiều Huân, bên hội đánh quần trên Hanoi sử M. Kiều là tay đánh thứ đã thắng M. Huân kỳ trước xuống trận đấu, bắt đầu từ 15 giờ 30, đánh mãi tới gần 17 giờ mới thôi, kết quả M. Huân ở hết « Tennis Haiphonnais » thắng M. Kiều được 6-4, 5-7 và 11-9. Xem thế thì đã tỏ tài thao luyện của M. Kiều cũng khá áy trong làng đánh quần bằng vợt ở nước ta ngày nay, tuy M. Huân thắng, nhưng phải một phen vất vả vì vận may cũng một chiếm nửi 11-9, đáng khen!

Ngộ độc. — Hôm 26 đứa con gái tên là Nguyễn-văn-Không cho trâu đi chăn rồi mãi chẳng thấy về. Người cha nó sốt ruột liền đổ đi tìm. thì chỉ tìm thấy trâu, còn con thì chẳng thấy đâu cả. Sau đó tìm mãi mới thấy xác con chết dưới ở bên tả ngạn sông Cửa-cấm, cách nhà thương lấy bên Bính chừng 500 m. Tội nghiệp!

BẮC-NINH

Ái tình. — M.Ng-ngọc-Giỏi là giáo-học trường Thụy-lôi, huyện Kim-bảng tỉnh Hà-nam, mới tự thế sang ngày 20 tháng 7 tại quê quán làng Phù-khê tổng Nghĩa lập, phủ Từ-sơn.

Nay có mấy lời phân ưu cùng quí quyến.

KIẾN-AN

Một cái xác trôi sông. — Hồi 11 giờ, ngày 24 vừa rồi, người ta thấy một cái xác một người đàn ông chừng ngoại 20 tuổi, trôi ở ngoài sông. Người nay răng đen mi hàm dưới thấy mất tám cái răng. chân trái thấy có buộc cái thừng, đầu kia thừng lại buộc vào một thanh tre. Có lại có buộc một cái thừng, nối vào vai một nọi mây dài chừng hai thước tây. Nhưng thừng và dây ấy thấy buộc lỏng lẻo lắm.

Người nay hình như bị ngâm nước đã mấy tháng nay rồi, thịt rã ra cả. ngón chân ngón tay đều rã thịt chỉ còn xương trơ ra thôi.

Khám xét xong đã cho đem mai táng.

TUYÊN QUANG

Báo tới chậm. — Bản quán có tiếp được một bức thư của một nhà mạn báo ở Yên-linh kêu rằng báo gửi đến cứ bị người bóc xem trước, và tới nơi cạnh mấy ngày. Bức thư ấy bản quán sẽ gửi đến quan Chánh Sen điện, để nơi nghĩ xét giùm xem cái lối ấy bởi đâu.

THÁI-BÌNH

Lọc con. — Tối có đứa con gái tên là Lê-xuân-Châu 14 tuổi, dong dỏng cao, xương xương người, đi hơi mũm ngực, đầu dài dài, tóc cắp trọc, mặt tròn, môi dày tự nhiên bổ nhà đi chơi từ trưa hôm 19 tháng 6 ta trước (trước ngày lụt các nơi) sau sách vải hòm lụt trào khắp mọi nơi, tôi không thấy tin tức con tôi đâu cả, đã cho đi tìm khắp mọi nơi, các tỉnh, cũng chẳng thấy tăm hơi gì cả. Vậy nay tôi nhờ các ông các bà nào thấy cháu đâu, hoặc ai đã có lòng tốt cho nó vào tạm trú trong lúc lụt lội này thì làm phúc thông tin ngay cho tôi biết để tôi đến tìm, sẽ xin tạ chuộc rất hậu. Lê-xuân-Châu mặc trong mình một cái áo cộc nhiều có dấu nhỏ Hương, một cái áo trắng dài, một áo cachemire, một quần nhiều, một đôi giầy tây veral đen và đội một cái mũ mùi xám. Nó biết chữ tây, đã học lớp nhất trường Pháp-Việt. Ai biết viết thư cho tôi đề là: M. Lê-xuân-Đệ, trợ-tá huyện Phụ dực ở Thái-bình.

5.863

Chết đuối hay sao? — Vừa rồi người ta thấy một cái xác đàn ông đã già mình mặc cái quần trắng và hai cái áo vải nâu, không biết từ đâu trôi dạt vào bờ sông Trà-lý.

Khám trong mình chẳng có thương tích gì cả. Vậy đã cho đem mai táng.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được-lãm biết rằng: tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các hiệt qui ông nào mua thì gửi tiền cho; hễ không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. Mua báo thì tính từ tháng mua trong mười tháng tây trở đi mà thôi.

Bột ăn **PHOSPHATINE FALIÈRES** đánh tiếng lâu nay, bén gợi dựng trong hộp thiết hàng chỉ khỏi kinh tâm.

Đã mua nhưng thứ được bột PHOSPHATINE FALIÈRES đáng bỉ bình thản, ích phổ con nít mắt sữa, người lớn đau huyết, đàng gia bà sa lợi nhuận, chẳng là kẻ có đau ốm mới mạnh.

Đã trở bán đồng bất — Tại chỗ tại ở Paris, 85 b, đường La Tasherie.

S. C. Paris, 21.560.

VỆ-SINH-BÁO

Direction: 59 Rue Paul-Bert — Hanoi — Téléphone N° 96

Tòa báo VỆ-SINH đến nay đã nhận được *mười một vạn bức thư xin gửi cho báo biếu không*. Vậy cứ nay mai là hết số báo biếu không và Báo-quán không nhận giấy xin nữa. Vậy ngài nào còn chưa gửi tên đến thì nên kíp gửi, kẻo muộn.

Nay làm sổ mới, vậy ngài nào *xưa nay vẫn nhận được báo, cũng cứ viết thư về cho* thì mới có tên, và sau mới còn có báo biếu gửi đến.

Cho tiện việc vào sổ, xin các ngài *viết thư thật vắn-tắt*, và cốt nhất là *biên tên và chỉ ở cho rõ*.

Ở góc bức thư, xin *để lo tên tỉnh* các ngài ở vào nữa, để khi đến nơi, xếp ngay thư tỉnh nào vào tỉnh ấy cho tiện.

3002 Vệ sinh báo

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Mấy kỳ này, bản-hội chọn những tích hát hay và vui trò để diễn về đầu tháng:

Tối thứ hai 30 Août 1926

TRINH PHỤ

Tích này nói về việc ta giao-thiệp với Lào, có hai vai đào là Kim-Anh Ngọc-Lan rất giỏi.

Tối thứ ba 31 Août 1926

UYÊN ƯƠNG GIAI NGẪU

Tích này có mấy cậu học-trò công-tử phá được bọn côn-đồ để gỡ cho mấy người con gái, rất vui trò.

3006

BÁO CÁO VIỆC RIÊNG

Tên tôi là Lê-thị-Hợp, quán làng Phù-thị, tổng Đông-mật, huyện Lập-thạch tỉnh, Vĩnh-yên, có đứa con-gái là Quách-văn-Mỗ đã có vợ con rồi, nhưng chưa có gia sản gì cả. Nay nó chợi bỏi cờ bạc, tôi là dân-bà góa đay bảo nó không được, Vậy có nhời kính-cáo các ông, các bà đừng ai cho nó vay mượn gì cả. Nếu ông bà nào cho nó vay mượn gì thì tôi không chịu trách-nhiệm.

Nay kính cáo

5862 Lê-thị-Hợp

Những nhà có con ốm cần nhờ nên biết thứ thuốc **Ho ° Tr-Ngọc-Liên** thứ nhất thứ khỏi được thấy » là một thứ thuốc ho trẻ con rất mầu nhiệm và dễ uống, nó làm cho trẻ mau tiêu đàm và tống được cặn nhớt độc ở trong phổi ra, dù ho gió, ho đàm, ho suyễn, ho gà thở, nói tóm lại dù ho nặng đến đâu mà dùng thứ thuốc này cũng có thể khỏi được, những người đã qua đã chịu thứ thuốc ho này là một phương thần dược. Giá một tụ là 0$25, ở tỉnh nhà ai có gửi nhiều Hiệu bán, ai muốn mua, hoặc muốn hỏi ở tỉnh mình Hiệu nhà giấy có viết thư hỏi Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số 48, Rue Principale à Đáp-cầu. 3523

Agents d'Annonces en Europe:

L. MAYENCE & C°

9, Rue Trochet PARIS

19, 21, 23, Ludgate Hill, LONDRES

Rượu DUBONNET

là rượu bổ và dưỡng lập sức lực lại

Agents généraux en Indochine: CHARRIÈRE, DUFOURCQ, GARRIGUENC & C°

3027

SÁCH MỚI XUẤT-BẢN

Các Tiểu-thuyết và các sách, các truyện quốc-ngữ mới mất-bản muốn đem giới bán tại Haiphong được tiện-thì và tiện-nang cho-tắt, nên gửi hiệu *NAM-TIN, bán sách, số 24, phố Bonnal, Haiphong bên giấp.* 3043

PHÒNG THĂM BỆNH VÀ CHỮA RĂNG CỦA ÔNG ĐỐC-TƠ COLLOMB

32 Phố Đồng khánh, Hanoi

Nhổ răng, không chữt đau đớn.—Thay răng chữa răng --- Thăm bệnh.

Có phòng khám bệnh cho người An nam, mở cả ngày.

Tính giá riêng 3055

茂MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

MÁY NÓI số 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, công, chân-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

3012 MAO-THỊNH kính cáo.

CÁC BÀ CÁC CÔ!

Có phuộm vải hàng lụa mà THỈ NHỚ KHÔNG CÓ MÓN-VỊ NÀO tốt hay bằng thuốc hiệu

"LA MAURESQUE"

Cô bán ở Hanoi:
Tại tiệm thuốc ông LAFON và LACAZE
Và cùng các nhà bán thuốc-tây
Buôn sỉ thuốc tân-dược, gửi thư cho số
Vve C. FERCOQ & ASNIÈRES (Seine) France

Thuốc chữa bệnh sốt rét rừng rất thần hiệu. Chỉ uống một lọ cũng đủ khỏi bệnh.

Ở các hàng bào-chế Đông-pháp có bán cả. 3050

Rắc thuốc bột

SUDOL

thì trừ khắc tuyệt nọc

RÔM-SẢY

Lúc đang ngứa ngáy khó chịu được rắc thuốc Sudol thì thấy dễ chịu lạ thường, mà sau rôm-sảy không mọc lên được nữa.

Thuốc này quý vô cùng, mà giá lại rẻ.

Một hộp lớn: 0$50

Bán tại hiệu Bào-chế

CHASSAGNE

Số nhà 59, phố Tràng-tiền

HANOI

Nhà Ban-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm mở cửa cả ngày, các ngày khác từ 7 giờ đến 12 giờ sáng.

Thế nào là bệnh trĩ?

Bệnh trĩ là mọc mụn trong đại chảng mà sinh ra, nên đã mắc bệnh thì đại tiện đau sót mệt nhọc, sau khi đại tiện lại thấy ra huyết, thường gọi là lòi rom. Ngài nào có bệnh này nên kịp chữa, để lâu có thể ăn thủng đại chảng.

Vậy xin Liệt quí lưu tâm giới thiệu cho vạn tạ.

TRƯƠNG-QUẾ-LÂM
THỈ KHOA Y-SINH
26, Phố hàng Đường, Hanoi
1053

NẾU ngài tiếp được hàng-hóa ở Pháp gởi sang, nên giao cho M. **A. BUDELOT**, Transitaire, 3, phố Francis Garnier ở Haiphong nhận hộ để giữ giùm khỏi hư-hỏng và mất. 3050

SÁCH LUẬT

Quan phó Bình-lương, *A. Dejean de la Bâtie*, giáo-sư trường Cao-đẳng Đông-pháp, mới soạn một bộ luật sau này:

1° QUỐC-TẾ CÔNG-PHÁP (Droit international public) giá. 2$00
2° QUỐC-TẾ TƯ-PHÁP (Droit international privé) giá. 2.00
3° HÀNG-HẢI PHÁP-LỆ (Droit maritime) giá. 1.50
4° THƯƠNG-LUẬT HỌC (Droit commercial) giá 3.00
(Tiền cước gửi đi các tỉnh, tính ngoài)

Bộ luật này, soạn toàn bằng chữ Pháp cả

Bán tại bản-quán

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÉS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những 4 tháng trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghịp.

Mắc bệnh ghịp, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh ghịp, chỉ có một thứ thuốc, là:

Cachets du Docteur Rasesi

1$80 một ống sáu cachets

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÉS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bình đi rửa xưng da dày, đau dạ dầy, ăn không ngon, ngủ không yên, khó tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc:

Elixir Tridigestif

có các chất: Pancréatine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai: 1$40

Có bán tại: Nhà Ba chuông, Hanoi
3001

Trung Bắc kỳ Lâm-sản Công-ty

(Rừng Bảo-đài, Rừng Phố-vị, Rừng Bạc-cương)
Chính sở tại Hanoi, 63, Phố hàng Đồng
DIỆN THOẠI số 156

CỦI, THAN,

GỖ LIM XANH HẠ-CƯƠNG, tốt có tiếng cả cây từ 7 tấc trở lên để làm cột nhà. ĐŨNG, NỨA và các thứ làm-cần nước Nam.

Có chứng tại Đáp-cầu, Yên-viên, Bắc-ninh.

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)

Nhiều người cứ tưởng bệnh khi hư không can-hệ gì cho lắm, không cần phải chữa, tự nhiên bệnh cũng khác khỏi. Khi bị bệnh thì người ta thấy bức rức khó chịu, mà khi đi tiểu tiện thì đau đớn lạ lùng, lúc đó uống một ít thuốc là thấy dễ chịu, đi tưởng rằng khỏi rồi. Ấy thực là làm to vậy. Bệnh khi hư sinh ra nhiều nỗi khó khăn: Sưng bàng-quang mà sinh ra đi tiểu tiện luôn; sưng nhiếp-hộ-tuyến mà làm cho nóng buốt nơi niệu-quản ngăn mất đường tiểu tiện. Những dịch-hoàn cũng sưng lên mà làm đến tuyệt sản đi được. Các bệnh ấy làm cho dần gối sưng lên, mà người đau không thể cựa cậy được. Mà đàn-bà thị sinh ra các bệnh phúc bộ, cũng là bệnh tuyệt sản và sau sinh ra ốm nặng. Người ta đã hiểu bệnh khi hư cần phải điều-trị, mà lại-cần phải có thứ thuốc nào chắc chắn, thuốc nào công-hiệu. Ấy chính là thứ thuốc *Santal Monal*. Các quan lương-y đã công-nhận thuốc *Santal Monal* là một thứ thuốc rất tốt, hiện các nhà thương ở thế-giới này đã có dùng khắp cả. Thuốc này chữa bệnh khí hư thì thực là thần tình, hết đau lại thành khỏi được những nỗi khó khăn và làm cho niệu-thủy thành ra xanh, rửa sạch cái cơ-quan bài-tiết.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả.

Eau "PRIOR"

Nước suối để uống với rượu mạnh, như Cognac, hoặc uống không để giải khát và tiêu-thực.

Bán tại *L'Union Commerciale Indochinoise et Africaine* Haïphong, Hanoi, Nam-định, Bến-thủy, Thái-bình, Yunnanfou, Tourane, Huế, Qui-nhơn, Nha-trang, Đồng-hới, Thu-xá, Saïgon, Pnom-Penh.

3007

Dù các ngài đau dạ dầy đến thế nào mặc lòng, hễ dùng:

Thuốc bột Saint André

thì sẽ thấy kiến hiệu tức thì.

Các sự đau đớn đã tiêu tán đi, các ngài lại được khỏe mạnh như thường.

Thuốc bột Saint André

lại chữa các bệnh như là:

Đau tỳ vị, bệnh đầy, bệnh ợ chua, vân vân...

Giá bán: 0$85 một lọ

Hỏi tại hiệu Bào-chế
CHASSAGNE
49, Rue Paul Bert, Hanoi
3002

Nhà Ba-chuông

TỨC LÀ HIỆU
BÀO-CHẾ MONTÉS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu. Trị bệnh mất máu, khi huyết suy yếu, thần thể mỏi mệt gầy còm, hay vì kém huyết sinh ra rào phồi, làm cho hay ho vật.

ẤY LÀ:

THUỐC NƯỚC BỔ HUYẾT MÁU BỔ 1$40

3001

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÉS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc:

Peptonate de fer MONTÉS

Trước mỗi bữa cơm chính ăng mấy dọt.

Giá tiền 0$90

3001

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

PHỐ PAUL-BERT — HANOI

ĐỒ DÙNG TRONG VỤ VÀO HỌC

VỞ HỌC TRÒ 36 trang có kẻ ngang và kẻ ô. Mỗi quyển:	0$04
VỞ HỌC TRÒ « Incroyable » 50 trang. Mỗi quyển:	0$06
COMPAS có quản bút và bút chì	0$08
BÚT CHÌ ĐEN « Le Français » . . . . *Một tá:*	0$36
BÚT CHÌ CÁC MÙI « Ennegé » . . *Một bao 6 cái:*	0$17
TỰ VỊ « Larousse » in năm 1926.	1$90
MUSETTE bằng da 31 c/m.	0$92
NGÒI BÚT « Sergent-Major » . . . . *Một hộp 100:*	0$40
HỘP ĐỰNG bút có vẻ có khóa.	0$40
TÚI SÁCH bằng da, 37 × 26.	1$30
BỘ ĐỒ dùng cho học trò, túi da hoa đỏ, 14 cái có dao con.	2$10

3005

Nếu ai hay
CẢM và HO
Nếu ai sợ HƯ PHỔI
thì phải LO MÀ ĐỪNG MÌNH
thì phải uống
La **SOLUTION PAUTAUBERGE**
là một vị TRỪ TRÙNG ĐỘC HAY và BỔ RẤT HIỆU
Đừng để chờ tới đau nhiều mới chữa
NGỪA BỊNH HAY HƠN LÀ CHỮA
1 PAUTAUBERGE, 10, Rue de Constantinople, Paris et toutes Pharmacies

COLLYRE JAUNE

SELON LA FORMULE DU
DOCTEUR CASAUX
DIRECTEUR DE L'INSTITUT OPHTALMOLOGIQUE
PROFESSEUR A L'ÉCOLE DE MÉDECINE DE L'INDOCHINE

THUỐC CHỮA MẮT CỦA QUAN Y-KHOA BÁC-SĨ CASAUX

Giám-đốc nhà thương chữa mắt hàng Gà, Hanoi, đã kinh-nghiệm mà chế ra để chữa cho người Annam.

Kiếp hiệu lạ thường — Không sốt
Để lâu không hỏng — Rẻ tiền

Giá một lọ có cả ống nhỏ rọt. . . . . 0$20

ĐỘC QUYỀN BÁN TẠI:
PHARMACIE CHASSAGNE
59, RUE PAUL-BERT, HANOI
3062

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC kê-nghiệp

Lập từ năm 1886, ta thường gọi là hiệu thuốc Lập-làng ở phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) số 31, Hanoi-Tonkin

Giấy nói số 59

NÊN ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI:

EAU KOLA COCA. — *Rượu bổ đã cho những người ốm về dàn bà ở cữ* . . . . . *Một lítre:* 2$40
Trước khi ăn cơm uống một cốc con.

ELIXIR HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc nước. Một chai:* 1,25

GRANULÉ HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc hạt. Một chai:* 1,25
Đều là thuốc trị bệnh lao, bệnh ghịp và các bệnh đau phổi rất hay, người lớn trẻ con đều dùng được cả.

SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. — *Thuốc trị bệnh hao máu xanh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống 3 hay 4 muỗm* . . . . . *Một chai:* 1,25

SOUTTES BOTAL, Circulation du Sang. — *Thuốc làm cho mạch máu chạy đều* . . . . . *Một chai:* 0,80

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thơ về, hàn-hiện xin trả lời ngay. Tiền gửi hàng phiền người mua phải chịu.

RƯỢU CỦA ÔNG CỐ DANH TIẾNG
LAROCHE CHẾ RA HIỆU LÀ

QUINA-LAROCHE

THUỐC UỐNG BỔ TĂNG SỨC VÀ TRỊ BỆNH RẤT CHẾ RA BỞI CÂY THUỐC QUINQUINA

Thuốc nổ hay lắm có nhiều tổng thuốc ta cần dùng mới không có thuốc nào hay bằng. Thuốc QUINA LAROCHE là thuốc hay hơn hết cho bệnh nào lại, bệnh tăng phủ, trị bệnh rét làm cho ăn tiêu, thuốc đã lấy làm hay cả thế giới ai không đều quen dùng.

Ai ai đang có công dụng, nhưng là người bệnh nên cũng đều bổ hay là nên nói. Thuốc đó trị bệnh sau này: bệnh hư huyết yếu đuối, huyết suy, bổ sức lại cần bệnh làm cho con người yếu đuối, bị trái hoa, bệnh mọc tiêu ngực, rét hoa sau mới trống, trẻ trẻ trong tỉ vị nếu bình đó đều cần nhất tay thuốc QUINA LAROCHE dùng.

Còn nói huyết suy và con gái lúc tang tức cũng đều bổ hễ khi lúc sinh sản, cũng như mấy bệnh kể trước đây đều nên cũng thuốc QUINA LAROCHE.

Những người nào ở xứ hay có thấp rét cũng chẳng nên quên dùng thuốc đó.

Các bệnh kể trên đây thuốc đó trị lấy làm mau và chắc. Chẳng những có trở bết mà thôi còn lại ngày sau trong mình mạnh khỏe, lại thêm sức lực, ăn uống ngon có nhàng và không ta giảng bên thuốc đó rằng: Nước ngọc thạch cũng khỏi thần chế ra (Liquide de Jade) lời tục ngữ của người Tàu cho những thứ thuốc trị bệnh hay hơn hết thấy không thuốc nào bằng.

Từ khi chúng ta bán thuốc QUINA LAROCHE thì chúng ta có đăng cả vạn giấy chứng và thơ cảm ơn của mấy người bệnh và cả vạn giấy của các quan lương y khắc nặng lắng ta.

Hãy tại thuốc nước QUINA LAROCHE là một thứ thuốc tốt hơi cho người hay bệnh nhẹ.

CÁCH DÙNG

Rượu QUINA LAROCHE nhiều ít một ly tới ba ly có bên thơ chai rượu trong một ngày trong bữa bữa ăn. Còn muốn trị bệnh rét thì mỗi một khắc dùng bổ uống một ly, uống 3 ly trước cơ rét 3 giờ rưỡi, thế ấy ly nhứt uống trước cơ rét giờ.

Thuốc QUINA LAROCHE thường tại uống không phe nước mà khi trời nóng nực thì pha nước vô mà uống cho đỡ khát.

COMAR VÀ CÔNG-TY
Ông chủ hàng thuốc Annam nhớ tại Paris